

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

VI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM
2016. SZEPTEMBER

350 Ft

Elhunyt Bíró András

Bíró András író, költő, nyugalmazott főszerkesztő, a Magyar Írószövetség tagja, 2016. június 26-án, életének 94. évében megtért teremtőjéhez.

A Székesfehérváron 1923-ban erdélyi, értelmiségi családba született Bíró András irodalmi pályája az 1946-ban megjelent, Baumgarten-ösztöndíjjal elismert, Élő beszéd című verseskötetével kezdődött. Majd 1948 őszén, politikai okokból kizárták az Írószövetségből. Harminchat esztendeig nem publikálhatott könyveket. Rehabilitálására a rendszer-változást követően, 1990-ben került sor. A szilencium idején is makacs kitartással dolgozott regényein, versein, novelláin. Így történhetett, hogy az 1982-ben kiadott A szépség ünnepe című verseskötete nagy sikerét további munkái követték, melyek lapokban, folyóiratokban, antológiákban, rádiókban és összesen közel negyven önálló könyvben láttak napvilágot.

Műveinek sorában több kutyás szakkönyv, publicisztikai, verses- és novelláskötet, kisregény szerepel. Közülük kiemelkedik a Vér és ölelés című regénytrilógiája. Kézírtos regénye alapján készült Maár Gyula Végül című filmje, az 1974-es Manheimi Filmfesztivál nagydíjas alkotása. Össze- gyűjtött versei Bent a malomban öröl a molnár címmel 2011-ben jelentek meg. Irodalmi társaságok alapítója, vezetője volt. Tiszviselőként, újságíróként több helyütt, majd „a Kutya” folyóirat főszerkesztőjeként dolgozott. Több magas kitüntetés birtokosa, mint a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje, a Szent György Lovagrend Nagykeresztje, az 1956-os Nemzetőrség Érdemrendje, a Magyar Rádió Örökös Tiszteletbeli Tagja. Érd város díszpolgára. Az érdi Óperencia Könyvárúháza 2005 tavaszán vette fel Bíró András nevét. A szép magyar vers- és prózamondásért elnevezéssel 2004-ben alapítványt tett feleségével az érdi iskolák tanulóinak. A versenyt minden év tavaszán (születésnapja környékén) rendezik meg a tanulóifjúság népes részvétele mellett. Különbé- városi újságok főszerkesztője volt Érden, ahol életének második felében lakott.

Bíró András viszontagságoktól sem mentes élete és alkotói munkássága a legjobb példája annak, hogy miként lehet belső ösztönökkel, derűvel bizakodni a jövő iránt, s kimenekedni annyi bajból. Ma már tudom című versé- nek végén így vall: „az én szerelmem ott él benned / s ha már nem leszek csak nevében / s a nevem is elfelej- ted / nem tudsz kitérni vágyaidra / hámot és gyeplőt rak az este / s repít ismerős tájakat látni / hogy aki voltam ne feledhesd / mert a szerelmem oly erős / akár a Föld legbensőbb magva / mert ennél csak te vagy erősebb / aki mind- ezt és így akarta / ezért van az ma már tudom / mi végre élek itt e földön / szeretni téged amíg bírlak / s elmúlni ha időm betöltöm”.

Érdligeti háza, rokonai, barátai és az olvasók szeretete őrzi emlékét.

Zsirai László
író, irodalmi szerkesztő

DYLAN D. TIDES**SCARBANTIA**

Hét pecsétes tölgyfa asztal
régi ifjacról beszél;
barátunk egy kancsó bor csak,
fejünk hajtva, ság a szél.

Halk az ének, hú a lélek,
szótlan sír az életért,
két magyar szív összebújik,
együtt sóhajt Sopronért.

Ősz apánk egy messzi korból
kopott fényekről mesél,
hős karokról, büszke lángról,
benne lobban, tűzben él.

Halk az ének, hú a lélek,
szótlan sír az életért,
három szívből hull a bánat,
kéken csillan Sopronért.

Hangja pezsdít, lábra állunk,
minden újra színbe tér!
Napsugár szűr át a felhőn,
nincs tavasz, mi így zenél!

Szól az ének, hú a lélek,
felkiált az életért!
új raj indul, tenni készen,
szívük adják Sopronért!

Egyre nő a hit a hittel,
Gyűl az ember, forr a vér,
minden cseppje új a testben,
harcra hív, a jóra kér!

Zeng az ének, hú a lélek,
vihar kél az életért!
két tucat szív összedobban,
egybeforrva Sopronért!

CSILLANÓ

Jégsziszegés kapja hátára az első napsugarat,
együtt nyalják végig a kéreg faragását.
Sárkánymosoly nézi zuhanva a közeledő talaj
porszemeit.

VÁNDOR

Koppan a bot, kövek gurulnak.
Sziklarés öleli, eltörik végül.
Térden a Vándor, száraz csomóba kapaszkodik.

BŐHM ANDRÁS**MOTIVÁCIÓK**

Képeimet költő-, verseimet
festőbarátaim méltatják.
Két szék közt a pad alatt?...
– de hisz én csak ember
igyekszem lenni, s tán
nem is nagybetűvel, nehogy
azzal is elüssék az átlagtól,
mint toloszékemmel, amelyben,
tegyük fel, csak azért ülök,
hogy ne kelljen felnézniük rám
azoknak, akik lenéznek miatta,
tapintat is van a világon,
igaz, határa is létezik.
Tárgylemezeik közül igyekszem
kilógni verssel, képekkel:
társaimért is.
Többek közt ezek a motivációk.
Az Ady fogalmazta vágyat,
hogy „szeretném, ha szeretnének,”
már csak bátortalanul merném
említeni: nem kis nosztalgiával.

TORMÁSSY ERZSÉBET**ÚTMUTATÁS**

Megváltóm, én útra kelek,
Megyek, míg csak fel nem lellek,
S ígérem, ha megtalállak,
Cipelem a keresztfádat.

Egy szelíd hang így suttogott,
Nem kell menned, hisz itt vagyok,
Segíts ott, hol sok a bánat,
S máris viszed keresztfámat.

Wenszky Ágnes: Ősz a perőcsényi erdőben

PETRIK ISTVÁN

TÜKÖR

A kezem.
A szemem.
Boldogságod
keresem.
A lelked.
A szavad.
Az enyém vagy.
Ne tagadd....
A kezed.
A szemed.
Simogatlak.
Szereted.
A lelkem.
A szavam.
Benned látom
önmagam....

VOTIN JÓZSEF

KÉT HULLÁM KÖZT

Két hullám közt
szétomló hab a fővenyen

a csönd
két szó között

vagy

mielőtt megkondul
a lélekharang

s

az egyre erősödő
titkos belső remegés.

FAZEKAS MAJOR GIZELLA

A HOLD

Vörös az ég alja,
szeles időt mutat.
Mindjárt lebukik
a ragyogó fényes nap.

–Tejfölös az útja –
ahogy anyám mondta.
–Átveszi az útját
a hold horizontja.

Tündöklük, már látszik
a holdnak udvara,
megtelik, világít
a sötét égboltja.

Néha meg elfogy
kifli formájában.
– Csorgóra áll – mondják,
eső jóslatában.

Sokszor láttam én ezt
életemnek során,
a szentjánosbogárt
lételemnek alkonyán.

A hold fent az égen,
bogár meg a földön,
miként világított,
örökké megőrzöm.

Sokszor elmerengek
idős korban ezen,
hogy milyen sok szépet
adott Isten nekem.

KÓSA MÁRTA

PARTOKON TÚL ÉS INNEN

Partokon túl és innen
részeg tükörben
fürdik
a
nyár
karnyújtásnyira
fénylő
aranyos szikrákat
szóró
harmatcsillagos
pázsit

tétova
hajnali hangok
mossák magukat
lágyan
esdeklő fehérre
bennem
belül

itt remeg még
éjszakám
mélységes álomölelése
résnyire nyíló
létajtómon
keresek
nehezen
nyíló zárat
párában
ingó
sötét szírom

pereg
nedves fűre lép
az
emlék
míg
oly útra osonok
hol

tompán hullanak az árnyak.

Wenszky Ágnes: Zöld nyugalom

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

Hallgatom a csend
meleg szavát ma éjjel
leplezem magam

Párnás kis kezek
vetnek hurkot szívemben
foglya is lettem

†MÁJER JÓZSEF

AZ IDŐ NYOMÁBAN

Pihen most a szemem.
Szemhéjamat nyilazza a fény.
Apró lampionok kóvályognak
a képzelet sötétkéek egén,
és kamikaze módjára
beolvadnak az élet és halál
pólusai közt ívelő szivárványba.

Lovas vágat a fakó fény útján.
Talán hírnök vagy száműzöttként bolyong,
és szüntelenül keresi önmagát?

Vajon miért siet?
Az út végén úgyszólván megoldásra lel,
és békejobbot nyújthat
a balgán vigyorgó sors felé.

Bűnbánat kuporog az élet fáján,
és csillogó, színes díszeket aggat
a fájdalom sűrű köpenyére.
Kitépi a sziszegő kígyó nyelvét,
lándzsát dob mindkét szemébe,
miközben Éva az almába harap,
és jóízűen csámcsog.

Csillag tövében árva fiú kuporog,
maszatos arcán könny csillog.

Vajon miért sírok?
A hadak most vonulnak.
Döng, dübörög az ormóttan csizma,
vérben izzik a sarló és kalapács.
Egy eltiport nemzet kínjában nyög.
Visszalapozom a naptárt:
ezerkilencszázötvenhat november...

Némán hallgatom a lányok kacagását.
Szüzek és kurtizánok,
csúnyácskák és gyönyörű szépek.
Mire közéljük érek, majd férfi leszek!
Szoritják a kezem.
A vágy dagonyázik buja ölük mélyén,
s imitt-amott felsikolt a kéj.
Hulló szirmok varázslatos paplanán
kegyetlenül kínos a bőség,
s a visszautasíthatatlan lehetőség
falánk parazitái ellepik szerelmes szívem.
Már nem fogják kezem.

A tér végtelenre tágul,
és egy elérhetetlen szegletében
helyet szorít elkalandozott vágyaimnak.
Befedi őket a rideg sötétség,
és az örök éjszakában kuporoghatnak,
míg egy örült vándor arra nem vetődik,
s feloldja a bűnhődés átkait.
Ebben a testben vágyak nélkül még nem éltem,
és most sem akarok!
Kajánul kacsint felém az idő,
kezével int, s én leszegett fejjel,
feltétlenül megadással követem.

KARÁCSONY ISTVÁN

IRGALMASSÁG

A lét minden dobogó varázsa Uramtól van,
aki teremtett engem!
Ő, aki szelíden simogatja édes-bársonyos glóbuszunkat,
amely évmilliárdok óta hordozza keze vonásait.

Az élet igenje úgy élhet bennem,
hogy emberi voltom szemcséjeként
szédülve csodálom a mérhetetlen kozmosz
szelíd-vad ölelését.

Ámulatból visszahúz egy csöppnyi lét
földi voltom tikkadt pitvarába.

E menny-pokolban sokszor rettegek,
félelmem fémtüskéit irgalmad szelídíti,
mint hosszú pózna a kötéláncosét.

Örökké áradó irgalmad jelzi, hogy egykoron
fejvesztetten menekülő népedet
kimentetted üldözői karmából,
s száraz lábbal átvezetted a Vörös-tengeren.

Engem, mint Tőled el-elszakadó tékozló fiút,
számtalanszor fogadtál vissza atyai házadba.

A csalóka rózsalugas merészen szálló hintájában ülve
naponként tapasztalom irgalmad!
Hála Néked az erőért, amit erőtlenségemben adtál!

De hogy lehet, hogy mindezekért én csak egy, a könny-
cseppemből visszaverődő
visszfényt küldök csupán Feléd?

Kovács Mátyás: Ostfrieslandi szélmalom

KREISCHER KORNÉLIA**MIÉRTEK, TALÁNOK**

Középszerűek nyomuló hadában
miért akartam én is jelen lenni?
Miért akartam sebhelyes lelkemet
érzéketleneknek prédára tenni?

Miért csábított magamutogatás
kacérkodó, bűnös, léha démona?
Mért nem maradt még évtizedekig
fiókok mélye írásaim otthona?

Miértek, talánok kérdőjelei.
Magány ólomsúlyától menekültem?
Dicséreteket akartam elérni?
Elismeréstől borzongást reméltem?

A válaszokat tudatalattim
tűnő holnapja mohón elnyeli.
Kell a sikerecske talmi fénye!
Kell örömmérés lidérc-reménye!
Kellett megmutatni magam végre!

SZABÓ IMRE**ZSOLTÁRHANGRA**

Zengj zsoltárt szívedben,
Dicsérd Istent szüntelen!
Kiálts hozzá a bajban,
Kiálts, ha minden jól van,
Kiálts, ha szíved hálás,
Mert Tőle jön minden áldás!

Szükséges, hogy dicsérd Istent,
Hiszen Ő ad neked mindent.
Ő vigyáz rád, hogy a Sátán
El ne érjen, mikor rád vár,
Meg ne rontsa a lelkedet,
Dicsérd hát szent Istenedet!

Kovács Mátyás: Nagybánya

SZABÓ AIDA (JAMPA DROLMA)**ESTI VARÁZS**

Nap tüzének lázas izzása
fáradtan hanyatlott
hegyeknek ormára.
Felhők fehér árvalányhaja
lágyan omlott az ég kék vállára,
s kerengtek bódulva dongók, darazsak
vörös rózsák mámoros illatára.
Sejtelmes derengésben kúszott fel a Hold,
s puha párducléptekkel
lopakodott az alkony,
a színes világra ráborult az este
fakó tintája.
Fehér falon mécsesem imbolygó lángja,
apró bábjátéka, levelek, ágak...
rajzolatának sötét árnya.
Ezerszámra nőttek ég fekete rétvén
fénylő csillagvirágok,
tücskök húzták az altatót;
csendes áhítat átítatódott a léteken.
Kertemben észrevétlen kuksolok
esti varázsnak rabul ejtve,
nagyvilág apró cseppjeként,
parányi részeként.

†JÁKI FERENC**MEGKÉRDEZTEM...**

Megkérdeztem a felkelő Napot:
Gondolt-e már a végső robbanásra?
Nem válaszolt, mert éppen színt kevert egy
szelíden nyíló, halvány hajnalkára.

Megkérdeztem a zúgó Óceánt:
Gondolt-e már a nagy kiszáradásra?
Nem válaszolt, mert épp egy gyöngyöt érlelt
a mélyben bűvő gyöngyagyuló házában.

Megkérgeztem a Cseppköoszlopot:
Gondolt-e már a végső roppanásra?
Nem válaszolt, mert épp egy cseppet ejtett
a mennyezetről a barlang aljára.

Megkérdeztem az Óriásfenyőt:
Gondolt-e már a végső zuhanásra?
Nem válaszolt, mert épp egy túlevélkét
tűzött a felső, gyenge, vékony ágra.

Megkérdeztem a nyíló Hajnalkát:
Gondolt-e már az esti hervadásra?
Nem válaszolt, mert éppen kelt az új Nap,
s kitartha kelyhét fénylő sugarára.

Megkérdeztem a Tiszavirágot:
Gondolt-e már a pillanatnyi nászra?
Nem válaszolt, mert épp a mélybe röppent,
a habzó folyó sárga iszapjába.

MAGYAR ANDRÁS

MOSOLY

Életünkben néha jöhet bánat, ború.
 Ám csak rajtad múlik, meddig vagy szomorú.
 Tény, inkább csak öröm van kívánságlistán,
 s manapság túl nehéz élni optimistán,
 s gondolatok olykor szomorúak, furcsák,
 mélabú tör ránk, és mész, kiábrándultság.
 Létünk olyan, akár vad, örvénylő folyam.
 Ám mégse végy mindent véresen komolyan.
 Hullámozzon néha, mint szélben a vetés,
 s törjön ki torkunkból áradón nevetés!
 Jókedv s derű nélkül mit sem ér az élet.
 Tomputság ellen ez adjon védettséget!
 Mert varázserejű vidámság és mosoly,
 s eszköz, hogy bánatot sürgősen orvosolj.
 Csüggedtségre gyógyír. Balzsam lelki sebre.
 Segítség, hogy tovább élhessünk pezsegve.
 És így elérhető, mint magas hegytető,
 boldogság is. Vele megközelíthető.
 Tudjuk, hogy az élet nem mindig egyszerű.
 Mégis sokkal könnyebb, ha van benne derű.
 Ne spórolj hát vele! Mert minden nap oly más,
 hogyha benne rejlik tréfa és mosolygás.
 Kell a bolondozás, vicc, játék, a móka,
 némi humor s mellé ciróka-maróka!
 Ne légy morcosságod örök rabja, foglya!
 Kuncogj, kacagj, neved, folyton mosolyogva!
 Vidám hangulatnak ne legyen aszálya!
 Jó, ha mindenkinek fülig ér a szája.
 Örvendezz hát te is, ne fogd vissza magad!
 Meglátod, örömed másra is átragad.
 Nincs törvénycikkelye ilyesmire jognak.
 Nem kötelező, hogy legyen vidám, jobb nap.
 Ám arcon derűvel szebbnek látszol s jobbnak,
 s másokra nevetve visszamosolyognak.
 Semmibe se kerül. Ingyen van e derű.
 Csupán egy mosoly kell! Ennyire egyszerű.
 Kuncogva nevéssünk! Csak ennyi az egész.
 S többet ér, mint három plasztikai sebész.
 Ne engedd, hogy bánat vágjon téged kupán!
 Légy vidám s jókedvű! Rajtad múlik csupán.

TEMESI ÉVA

ŐSZI REGGEL

Reggel van, és az ablakon besüt
 A tompa fényű őszi napsugár.
 Szobámban csönd van, csak az óra jár.

A sok apróság szanaszét hever,
 Én ülök csak, és nézek szótlanul.
 Száraz falevél hull, csak egyre hull.

Elrabolt ma lelkemből valamit
 Ez a halk, sárga, méla ősz.
 Fönn az égen vándormadár köröz.

Olyan súlytalan minden és mesés,
 Megfogható most minden kis dolog.
 A tárgyak szíve, érzem, hogy dobog.

Az óra lassan, és halkán ketyeg,
 A homokszínű percek elfakultan
 szétfoszlanak a lágy csendbe hulltan.

Halkan úszom az idő tengerén,
 S mint égbébűjt szél zúgását, nesztét,
 Úgy hallgatok egy őszi, halk mesét.

Mert reggel van és őszi békés csend,
 És fénylik kint a halvány napsugár.
 Szobámban csönd van, csak az óra jár.

GANI ZSUZSANNA

MAGÁNYOSAN

Magányosan állt az erdő közepén
 Egy álmodozó, középkorú tölgyfa.
 Fátyolos tekintettel bámult felém,
 Arcára ezernyi fájdalom fagyva.

Szomorúan dalolt szemében könnyel.
 Szívében tengernyi szeretet, jóság.
 Reménytelenül szenved. Egy kendővel
 Kezét tördelve imádkozott: világ,

Lesz e valaha boldog, békés, csodás?
 Álmodott és álmodott jobb világról.
 Az idő gyorsan pergett, egy villanás,
 S már csak szű perceg az agg fa álmáról.

Wenszky Ágnes: Nyáreste a Pilisben

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

ŐSZI HANGULAT

Hallgatom a csend
sokszínű szólamát.
Zizegő fűszálak súrolnak,
avarban igyekvő bogarak,
hálóba tévedt rovar rezeg,
könnyű szél hoz harangszót
a távoli dombok mögül,
s érkezve lelkembe simul.
Megszólal egy énekesmadár,
s törékeny ívet húz
ég és föld között.
A pók hálóján lassan
rózsaszín fény színez apró
kristálygyöngyöket.
Cseppen a köd leve,
zörren a vastagodó
Színes levéltakaró,
de a zöldek uralják itt-ott
még az őszi tájat,
tisztá, édes színharmónia.
A pára, mint fátyol,
lágyan betakar, majd a szél seprője
óvatosan moccanva
összefog a fényvel.
Távol a kéklő párából
kibukkan egy ébredező város.
Most körülölel a
pirkadati puha lég
és a horizontról kibukó
narancsos sárga fény.
A fűzfák némán
lógatják vetkőző ágaik.
Arany-vörösben
pompázik már az ősz,
a tó tükrében a fák
megmártják árnyaik.
Sárga izzásban lángol majd
délben a nyárfák sora,
s estére éjkék
bársonytakarót kap
alattuk a gombák
sapkája, bocskora.

KREISCHER NELLY

ELMÚLÁS

Napsugár nyitja,
szél repíti a szirmot.
Elhagyott kehely
árván záródik össze.
Csillagkönyv boldogítja.

MÁTÉ MIKLÓS

AZ ELSODORT ORSZÁG

Hunniában szádat tátod:
Peckes privatizátorok,
Koldust látsz tucatszám,
Tolvajt, futtában,
Alva hálnak utcákon,
Akár Kalkuttában...

Füledben blabla
Szájadon zabla
Mennyi testület
Lomha rest ülep
Telepszik lelkedre
Herék hordszéken
Vigécek szószéken
Az ország kínok padján
Minden veszett
Ebek harmincadján
Bokádba mar az anyaföld
Annyihoz sincs közöd
Mi befődjön
Hamisítják a valód
Látvánnyal lakatnak jól
Minden rendszer rád rohad
Kiköpöd mint rossz fogat

Osztozkodnak, pofozkodnak,
Kurucok, labancok,
Adózók, vadorzók,
Éltrevalók, kötélrevalók,
Vannak, akik fölvihognak,
Vannak, akik fölsikoltnak,
Sürgetőleg, mint lóhalál,
Mindent szétdobál a globál.
Bár az ország lenne jussod,
Pusztá létért szorul szuszod,
Az idő mindent elnagyolt,
A jog mindent elnapolt,
Jövőd cigányútra ment...

Gyilkos bábák közt
Vajúdsz, Hunnia!
Hogy szülj szabad jövőt,
Kínoktól feketéllsz,
Sarlatán felcserek
Kötik be szemedet,
Ne lásd: elvetélsz!

SZABÓ AIDA

Szél cibálta fák
levelüket siratják
halottak napja

WEGENAST RÓBERT

VIA DOLOROSA

XII.
Üsd!
a szíj
Feszesen szisszen,
egy vércsepp a kezemre hull,
némaság vesz körül,
Felettem zizzen egy ág,
s a csendet csattanva szeli át
a feszes szíj
Harmincszor lesújt rám
Fájdalmasan.

XIII.
Üss!
Érezd, hogy ember vagy,
Kegyetlen, élő gyilkos.
Örülj, hogy leharapott,
gyötört nyelvem
dadogva üvölti:
Üss még!
Kínozz meg!
És közben habzó szájjal
Érezzük mindketten a közös
gyönyört,
a gyilkos,
emberi összetartozást.

LUDWIG GÉZA

REGGELI FÉLÁLOM

Elindulás otthonról

Fél álom és fél való
ködös képzelgés
kavargó vágyak és
eszmélet megtorpanó
lépés felvillanó
kavargó színek
szürkére lustulása
végtelen sínek
véges kattogása
végtelen idő
percre hasítása
féktelen jövő
jelenbe kongása
kulcslyukba sikló vas
rideg csattanása
lépés távolodó
vágy elillanó
mostba forduló
akarásokba hanyatlón –
Felszállás az első ajtón!...

SELÉNDY BALÁZS

ŐSZ

Aludni kellene, minden tagom fáradt,
 ágaim nyújtózkodnak a szél felé,
 leveleimtől akarnak
 megválni,
 ideje,
 munkámnak vége,
 s a föld takarót kíván.

Akik a talajból táplálkoznak,
 velem alszanak el, csak a fenyők,
 ezek a lázadók maradnak ébren
 még ha pislogva is, nem lehetetlen,
 hogy titokban
 ők is pihennek.

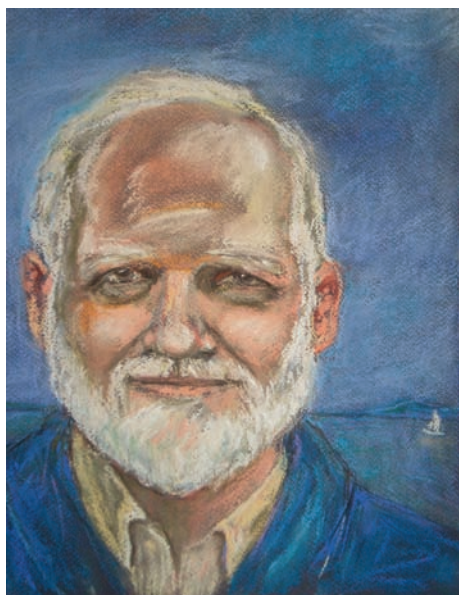
Minden lelassul, álomra tér,
 halálra senki se gondol.

Az ősz, a tél
 a megújulást készíti elő, azt az időt,
 amikor bizseregni kezdenek ágaim,
 s mintha kérgem szűk lenne,
 megpattan ezeregy helyen:
 rügyeim
 tülekednek a fény felé.

Ősz, a megérdemelt pihenés kezdete
 egy munkában töltött tavasz és nyár után.

Jó éjszakát,

rigófütty és
 bogárzenebona
 vár majd a tavaszi reggelen.

Wenszky Ágnes: Örök admirális

HABOS LÁSZLÓ

ÖTVENHAT VOLT ÉS OKTÓBER

ötvenhat volt és október
 s megtelt a tér
 vággyal
 s tenni akarással
 és lengett

lengett a lyukas zászló
 szabadság szele fűjt
 fegyverek ropogtak
 szállt sikoly sóhaj
 s vér áztatta a földet
 az istenadta anyaföldet
 hol megszülettek
 akikbe apáik reményt
 vetettek

ötvenhat volt és október
 s romokban állt a tér
 gyásszal
 s vad káromkodással
 és lengett

lengett a véres zászló
 szabadság szele fűjt
 fegyverek ropogtak
 szállt ima sóhaj
 s elhagyni indultak földet
 az istenadta anyaföldet
 hol megszülettek
 akikbe apáik reményt
 vetettek

ötvenhat volt és október

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

VARÁZSOLJ BENNEM...

Varázsolj bennem, teremtő Istenem,
 légy áldott jóság, hogy ne kelljen tennem,
 mit nem akarok látni s nem hallani,
 fond két kezem, s ölemben tartani
 ne engedd, mikor az ég felé
 kellene emelnem, s csak lefelé
 húz végzetem!

Egy szó, egy kósza gondolat,
 egy eltévedt mosoly, mit harag
 dob ki magából, s megfagy,
 ha végiggördül arcomon, és vad
 patakként árad szét, de elpárolog
 könnyedén, s medrében forog
 az otthagyt földi világ,
 ne hagyd magára, szegény diák
 az ember,
 szegény, kit sorsa hív.
 S ő nem mer.

SCHMIDT GYÖNGYI**SIRATÓDAL (1956)**

Amikor végigment az utcán karján
halott gyermekével
a város nem jajdult fel
közömbösen félrenézett

Pedig hallani kellett ahogy
a templom öreg harangja
világgá harsogja bim-bam
bim-bam halottunk van

A gyászt hirdető harang szavára
még a rohanó IDŐ is felfigyelt
Eltűnődött az értelmetlen öldöklés
felett majd tar fejét a gyászba
borult anya előtt megbillentve
nehéz szívvel száguldott tovább

A gyász borzalmas perceiben
elcsendesült a zaj a lárma
A rossz is magába szállt
Mefogadta ezután jó lesz
nem fog rajta uralkodni többé
a Sátán gonosz hatalma

A jajgató tömeg mögé felzárkózott
egy robogó villamos is majd az anya
elé kanyarodva együttérzően csöngetett
majd halkán döccenve megállt

Az ég peremén tündöklő napkorong
elhomályosult szemmel meredt
a megtört arcú nőre s hogy kínján
enyhítsen bíborpalástot szőtt teste köré
s glóriát a percek alatt megőszült főre

Csak a város nem mozdult
keményen állt betonból vésett
falak közé ékelődve

Az anya eközben tántorogva ment
előre maga sem tudva hogy hová
Mély fájdalomában fel-felzokogva
halott gyermekét sajtó szívére vonva

Gyászos útján nem kísérte senki
se rokon se barát egyetlen hű társa
árnyéka kúszott sötét uszályát
suhogva lobogtatva utána

Ő pedig csak ment előre magába
roskadva elveszette árván
Reszkető ujja vádlón az égre mutatott
Törékeny teste megnyúlt magasodott

Már nem zokogott Atlasz ereje
feszült gyenge vállán...

BECK ZOLTÁN**BÉKE NÉKED**

Ha már megéltél ennyi évet,
S nem tudod, sorsod mire véljed:
Mondom, megérte szenvedésed,
Mert Isten adta ezt az éltet.

Aki Hozzá fohászcodik,
Nem is igen panaszkodik,
Adja magát: ami csak jó,
Fölveszi Őt igaz „hajó”.

Érdemedért lesz jutalom,
Mitől nem foszt meg „hatalom”.
Azt se bánd, ha még nincs férjed,
De szeresd azt, ki most éltet!

BARNA JÚLIA**A GYORSULÓ IDŐ**

tágas volt egykor és megművelhető
kívánság szerint bevethető
ha ugaron hagytam
a későbbi vetés jó termést hozott
ma kényszerek és kötelességek
martaléka lett
az élet pórázon vezet
nem tūr a senki földjén
tenyésző holtidőket
nem enged ceremóniákat
csak lélek nélküli ünnepet
forintra váltható munkát
forintért vehető örömet
az időbe kipereg a meg sem
érlelt tartalom
nincs már időm
se rosszra se jóra
a nyargaló nap-lovak
patája csattog
húzzák maguk után
a befejezetlen múltat
és fogy előttük a jövő

PERGEL ANTAL

Hulló levelek
üzenik messzi tájnak:
vége a nyárnak

Ködös álmaink
hoznak vissza távolból
ősi dallamot

VARGA IMRE LAJOS

NOSZTALGIA

Míg a határok foglya voltam,
sokszor vágyódtam messzi tájra.
Sík alföldről, ahol születtem,
hegyek közé vagy óceánra.
Felhők fölé dübörgő gépen
szállni szerettem volna olykor,
hol kék tisztaságban elmerülhet,
kinek elege volt már a porból.
Szél gyötörte akácok között
bóklásztam vérző, sebes lábbal –
csak a szomszéd faluig jutottam,
nem óceánt, pocsolót se láttam.
Így éltem hát saját körömben zárva
fogolyként, akárcsak a lárva
fa börtönében, kit arra hajt a vágy,
hogymegyszer végre kirágja magát
a durva kérgen át a napvilágra,
hol lepke lehet vagy talán bogár..
Eljött a perc, áttört a szívós kéreg,
most ég és föld között egy vékony
fonálon, mint az inga, lengek
megálmodott báb-burkomba zárva.
De rigócsórként csap rám a félelem,
s már visszabújnék hazámba – a fába.

Kovács Máttyás: Naplemente a Kis-Balatonon

HABOS LÁSZLÓ

ki söpri össze
összetört darabjait
az álmaimnak?

dühös mozdulat
mert felsebezte arcod
kettétört faág

RENDIK ZSUZSA

RESZKETEG IDŐ

Saját köreiből él,
Nincs fénye, de elér,
Ha találós kérdés felel.

Nem a villanó íj nyila röpöppen.

Minden ragyogás százszorosán pattan szárazon,
Egy kilincs türelme végtelen az ember felé.

Összetört képek az idő falain,
Tükörben, mégis pontos rák-óráján.

Csak vissza soha.
Int a csillagok hús kékje,
Sárga csöndje,
Vigaszt adó vörös kerete.
Ma
Rémálmokban remeg, fél az idő,
Végtelen, reszketeg..

VVVL [AN]

MARS

Testem a hegy, vulkán.
Üveggolyók gurulnak le rólam a szilánkok közé.
Török a láva, átlátszik a hit,
Belém markol a Mars tüze,
De véres lesz lobogása szilánkos emlékeimtől.
Mély dobogás robban ki a Föld mellkasából,
Fülel a hó a hegy ölében,
S visszhangzik megannyi kép a fehérségről.
Pirul a jégkristály,
Kardjával rojtosra szabja egy király,
Láng gyullad elméjében,
S koronája ráolvad a múlt jelenére.
Farkasnak fogai közt bujkál a hideg szél,
Nyelvén lapul a véres üvöltés,
Lenyalja a Mars tüzeről a bátorság szikráit,
Pajzsát feldobja az égre,
S esőt fakaszt a fáradtak homlokára.

Árnyék csíkoz egy tigrisre harcot,
A béke ereje mintáz szép arcokat,
Drága arany porol be kvarcokat,
Bőségben a jó tölt ki karcokat.

Nézi a zivatar a sivatag sárgáját,
Sólyom visítja át az éjszaka hárfáját,
Nyomok fodrozzák a csend bálványát,
Homok rejti el a romok sárkányát.

Kiül a sötétség az út ruhájára,
Bölcs perceket szór a tudás órájára,
Akaratot gyújt a méltóság óhajára,
S nemes gondolatot ken egy király hajára...

MOLNÁRNÉ BODA MÁRIA

NÉPBETEGSÉG

Lázadó vércseppben megfogant gondolat,
Lázgörcstől vergődő millió áldozat,
Lázmérőn higanycsík „seblázás” táncot lejt,
Elmelázó elméláz, lázba hoz, s nem felejt.

Lázás, vad lobogás, fénytelen tartomány,
Divatláz, versenyláz, emberi találmány,
Gyermekágy rémisztő, rettegett démona,
Trópusok, mocsarak túlfűtött otthona.

Csillogó aranyláz, megalázott emberség,
Pusztító fegyverláz, vérlázító szegénység,
Fogyás, vad vásárlás, marketing, pénzhétség,
Becsapott „Lázárok”, köddé vált reménység.

Magas láz kínozza „megsárgult” szívemet,
Irigység emészti, égeti bensőmet,
Lázgörbém felszökik, belül a hideg ráz,
Küzd bennem, elmerül, Hádésszel paroláz.

Lehet Ő szerelmes testeknek násztánca,
Alkotó s Alkotás ihletett románca,
Lehet még vizsgadrukk, izom- vagy lámpaláz,
Tanul és okít Ő, magol és bebifláz.

Te lázasan tevékeny, sokarcú Emberhad,
Izzasztó kohóban vizsgáld meg aranyad!
Kell gyógyír bajunkra, s fájdalomk megpihen:
Lelkünknek Szeretet, testünknek Rubophen.

Kovács Máttyás: Szénaboglyák

PÉTER ÉVA ERIKA

[SZÁRNYAKAT NEM ABLAKOT]

szárnyakat nem ablakot adtál
mikor a sárból felkapartál
bentről törted borda reccsent
violenca a szent rend
eladdig se azóta se
üreges szavak szintézise

itt az eget arrább tolták
de jobbról balról összenyom
álmoktól habos homlokon
emberjárdák emberkorlát
mondd hol lépkedjünk hol ne uram

valahol épp a reggelt mossák
foszlik a fény s a bizonyosság
akinek nincsen szárnya az lezuhan

ZENTAI ETA

ÉVSZAKOK

Tavaszi friss kékje feszül az égre,
A fiatal nap fénye sárgán, melegen
Akár a méz, a kerten átcsorog.
Duzzadó rügyek zölddé fakadnak,
Bokrok alján kíváncsi krókuszok,
Sötétlilák és ártatlan fehérek,
Nyomukban bókoló naparcú nárciszok,
Égő pirosan hetyke tulipánok,
Zöld levélkardjuk bátran égbe döf.
Estéknént édes illatot cserélnek
A fürtös orgonák és sápadt jázminok.

Az ifjú tavasz tüzes nyárrá érik,
Homlokán rózsák, ölében dáliák,
E telten ringó virágasszonyok
Dús szirmai közt vörös láng lobog,
Ágaskodnak a nyurga cíneák,
Tarka fejük irigyen összedugva
Nézik, ahogy a fürge klematisz
Kék csillagokkal a kerítést befutja.

Aztán a nyár az ősszel összeér,
A harsány színek rótaranyra válnak,
De még virul a kócos őszirózsa,
Mályvák őriznek titkos csókokat,
Felizzik sárgán a bársonyvirág,
Ha üszköt dob felé az alkonyat.

Kopár a kert, a színek haldokolnak.
Csupasz faágak írnak feketén,
Minden érzi, készül valami,
A szürke felhők hasa földig ér.
Aztán a hajnal puha hóba fullad,
A vizek hátán átbballag a tél.

FOLTÁNYI EMESE**LÁTOD-E**

Látod-e a ködöt,
Szeplős ágak karcoló suhintásait,
Ahogy arcodhoz simulnak?
S látod-e az avart, ami nincs,
Hó van csak mindenhol.

Látod-e, hogy nem félsz,
S látod-e, amit neked kell látnod,
Amit más nem tud,
A szelet a zsebedben,
Fagyöngyöket hajadban,
Látod-e, hogy itt a tél?

Látod-e a viselésemet,
Téged visellek,
Látod-e, hogy feléd nyúl kezem,
Látod-e, hogy fázok,
Vagy látod-e, hogy a fázás nem is olyan rossz,
Látod-e, hogy vigyázok Rád?

Látod, hogy vigyázok Rád.
Úgy és pont annyira, mint Isten arra,
Hogy csak olyan hideget engedjen, amiben elbírható a fázás.

Látod, hogy vigyázok Rád.

PÁLFI NÁNDOR**MIRELIT PIZZA**

Nálam vacsoráztál aznap este.
Mirelit pizzát hoztam fel
A boltból.
Egyszerű étel, mégis sikerült
Megégetnem a szélét.
De ez téged nem zavart,
Csak neveltél,
Mintha nem is lenne más
Dolgod ebben az életlen világban.
És én veled nevettem,
És úgy tettünk, mintha
Boldogok lennénk.
Talán tényleg azok voltunk,
Nem tudom.
Aztán megnéztünk egy filmet,
Valami ócska vígjátékot;
Neked mégis tetszett.
Neked minden tetszett.
Minden nyomorult pillanatban
Tudtál örülni valaminek.
És általad én is.
Akkor még úgy gondoltam melletted,
Hogy az élet
Nem feltétlenül rossz.

SZÜCS BOGLÁRKA**PONTOK**

Szonett egy Michaël Borremans festmény margójára

A férfi néma szemmel egyre bámul,
Nézi a kezében levő pontokat.
A sok bíbor pont a kezébe zárul,
Minden pont a kezében egy gondolat.

Felmereng előtte az apja képe,
Ahogy erős szigorral őt neveli.
Majd visszagondol az anyai énré,
Ahogy nem tud a fiúra figyelni.

Bevillan egyszerre sok hűtlen lélek,
Melyekkel nem tudott immár mit tenni.
Beugranak képek, ódon emlékek.

De némelyik vidám, nem mint a többi,
S mosolyra fakad egy szomorú élet,
Talán akár mégis képes szeretni.

METZGER SOMA**ÁRVA GONDOLAT**

Érdekes az élet, érdekesek vagyunk,
Van, amit éltetünk, s van, amit elhagyunk.
S amit ma nevelünk, ifjú gondolatot,
Jó szándékkal küldjük, mint árva kis csillagot,
Vagy ifjú dühvel, tele akarattal,
Le, le az átkozott lakattal,
Vagy méreggel és tele bosszúval,
keservekkel, rossz szúval,
Úgy az az évek folytán,
századok s ezred torkán
kinövi magát, mint edzett orkán,
S jaj, mivé,
Így lesz az árva szó semmivé...

Hajnal előtt

Kitárom fáradt szárnyaim,
Kirepülök a csillagtalan éjbe.
Meztelen, sötétben, hangtalan.
Egy régi nyár emléke.

S sóhajok csalódott szelén,
Mint láthatatlan ködmadár,
Suhanok a horizont mögé,
Ahol egy másik árny vár.

Sötétebb, teltebb énnálam,
Ős szárnyait az idő húzza,
Áldott bölcsességgel megóv,
S fáradt testem eltakarja.

Leránt magával a mélybe,
Elszakít a hideg fénytől,
Menedéket emel fölém
Békés, nyugodt csendességből.

Szatmári Kristóf
Arany János Általános Iskola és Gimnázium
Százhalombatta

Végtelen nyaram emlékére

Itt van az ősz már megint,
Szívem a tűnő nyárra tekint,
Tekint vissza a tűnő nyárra,
A végtelennek hitt szabadságra,
Pedig a szabadság igenis véges,
Én ezt minden őszi napsugárral megérezem,
Érzem, mikor felkelek,
Szívem máris megremeg
Annak a hírnek a hallatán,
Hogy ma hadba vonul száz diák.
Jó lenne azt hinni, hogy nem uralkodik rajtam
túl nagy nyomás,
De nem tagadhatom, hogy ez maga az ördögi
lidércnyomás.

Rabruhám magamra öltöm,
Vajon maga lesz a börtön?
Fejemben kavarodó gondolatokkal állok neki az útnak,
Zavaros szelek az arcomba fújnak,
Haladni ilyenkor igen nehéz dolog,
Főleg akkor, ha ettől nem vagyok boldog.....
Annak az ajtónak a túloldalán vár rám az érdek,
De mielőtt elkezdeném mindezt,
Megemlíteném:
Ha nem fulladok bele a szarkazmus és az irónia
végtelen tengerébe,
Biztos, hogy örökre emlékezni fogok majd a
végtelennek tűnő nyaram szépségére.

Sápi Luca
Arany János Általános Iskola és Gimnázium
Százhalombatta

Zene

Csendes, téli este köszöntötte Budapestet. Az utcák ki-
haltak, sehol senki, csak a lámpák árválkodtak a járda
szélén. Sárga fényük apró szigetként világít a sötétség
hatalmas, hömpölygő némaságában. Semmi zaj. Ilyenkor
még az egerek sem civakodnak a sajton. Magamba ros-
kadva ballagok a metró felé. Ma nem volt kedvem autóba
szállni, ma át kell gondolnom még az esti előadásomat.
Az új darabomat mutatom be. Próbálok koncentrálni, de
kong bennem a lélek. Az utca üres, mindenki a saját, meg-
hitt zugában tölti az estét. Lépkedek.

A metró bejáratánál valaki rendíthetetlenül áll. Mezítláb a
fagyos kövön. Mint a szikla a fekete, bús tengerben. Fogai
össze-összekocognak. Mellette a falnak támasztva
hegedű. Egy húrja elszakadt, „már biztosan nem is szól
szépen”, gondoltam. „Csupán nyihog, mint az ócskavas.
Értéke egyenlő a nullával. Egy lyukas garast sem adnak
érte.” Lelassítottam, s a lépcsőn lefelé egyre csak vártam
a hangot, az nem jött. Hátranéztem. A fiú bámult utánam.
Ma megpróbálta hegedűjét az antikváriumban eladni.
Hiába bizonygatta, hogy ezen még maga Mozart is ját-
szott, a boltos kidobta a hangszerrel együtt. Rásandított a
megviselt fadarabra, majd lassan a vonóra nézett. A haj-
dan szálfagygyes, makulátlan vessző mára egy szárnya-
szegett vén csókára emlékeztetett. De rég volt, amikor
ezzel a párossal hangversenyen szerepeltek... Ez már a
múlt homályos ködébe vészett. Boldog emlékként él ben-
nünk. Óvatosan felemelte féltett kincseit, a hegedűt az álla
alá illesztette, a vonót éppen úgy tartotta, ahogyan kell,
vett egy nagy levegőt, nyekergett egy sort, s fekete sze-
méből ömleni kezdett a könny. Egyre hevesebben játszott,
s már a dallam is felcsendült. Megkövülten néztem, s egy-
szer csak a hátam mögül énekszót hallottam. Megpördül-
tem, s döbbenetem nem talált szavakat, lábaim
megkövültek. Három apró teremtes, éppen olyanok, mint
a hegedűs fiúcska, állt lenn, a lépcső aljában, kócosan,
éhesen, mezítláb, s mindannyian énekeltek. Hangjuk be-
töltötte az aluljárót. „Mennyi érték, mennyi élet”, gon-
doltam.

Csendes, téli este köszönti Budapestet. Sétálva indulok a
koncertre, az egyik új darabomat adják elő saját fel-
dolgozásban. Izgalommal várom a három lány és bátyjuk
előadását.

Tisztító tűz
(disztichonok)

Csend van. Az óra tizenkettőt kondult, ülök, és csak
nézem a semmit, sóhajtok, nem jön a fény.
Várom a hajnalt, új élet kezdődjön el ismét,
tiszt, fehér lapokat lássak. Tegnap, csak
rossz álmom, hamis álmítás, szép cirkuszi játék,
melyben kergették egymást esztelen és
bölcs ideák; tornász, nyomozó, leleményes bűvész,
rajta kalapja csodákat rejt; fájdalmat,
hírnevet, álmokat, utcai árúst, tönkremenőket,
kéményseprőt, víg költőt, versfaragót.
Jön szerelem, tragikus vég, könnyek, számtalan ékes
elfeledett mese, gőg, megbánás, düh, sír.
Színpadon állunk, nem tudjuk végét, se a hosszát
drámánknak, pusztán játszani kell, még élsz.

Szigetvári Zsófia Petra
ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium
Budapest

„Szárnyaló sólymok” haikucsoport

HAIKU, HAIBUN, HAIGA, WAKA, TANKA, RENGA

Téma:

Fordítás a „Rejtőzködő tó” modern japán haikuk kötetéből (Szerk.: Kató Koko, ford.: Bakos Ferenc, Vihar Judit) „Sútó no todakanu dó no futobasira” (Ueno Akiko 1919-1999) *sútó – őszi lámpás, őszi fény; tudokanu – nem éri el; dó – buddhista templom; futobasira – vastag oszlop* „Heigan no nocsi no szógó cuki biszoka” (Akamacu Keiko 1931) *heigan – örökre zárt szem; nocsi – után; szógó – sugárzó öröm; cuki – hold; biszoka – homályosan* „Koto tatete uszumuraszaki ni kaze no aki” (Kató Kóko 1931) *koto – japán citera, hagyományos hangszer; tatete – hangolás; uszumuraszaki ni – halványlilán; kaze no aki – őszi szellő hangja*

Bakos Ferenc:

Templom belseje:
vastag oszlopok rejtve
őszi fényektől

Végleg lezárult
az öröm-sugár szem –
sápadt holdvilág

Kotó-hangolás –
egy őszi szellőfutam
halványlilában

Vihar Judit:

Sápadt őszi fény
el sem éri a templom
vastag oszlopát

Örökre zárt szem
átszellemült arc; a Hold –
oly titokzatos

Kotóm pengetem
halványlila szellővel
kíséri az ősz

Barabás Irén:

Súlyos oszlopok
halódó őszi fények
emlékét őrzik

Távozó lélek
összefog sápadt Holddal,
és homályba vész

Halványlila hang
fut az őszi szellővel,
kotóm ráfelel

Barna Júlia:

A templom vastag
oszlopaikat nem éri el
az őszi fény

Örökre zárt szem
sugárzó öröme hold-
homályban sápad

Kotóm hangolom:
halványlila szellőkön
érkezik az ősz

Habos László:

Fáradt őszi fény
igyekszik megpihenni
hitnek oszlopán

Éjbe zuhant szem
sugárzó utat lelhet
sápadt holdfénynél

Citerahangra
halványlila ősz felel
szellő sóhajjal

Kreischer Nelly:

Ősz fáradt fénye
vastag templomoszlopon
semmivé tűnik

Örömsugárzó
szemedre holdhomály ült.
Zárom örökre

Kotóm hangolom
halványlila őszi szél
tűnő dalára

Novákovics Ica:

Templom szentélye
vastag oszlopok között
őszi lámpafény

Homályos a hold
pillák közé zárt öröm
végső fény sugar

Halványlila est
búsan zeng kotóm hangja
sír őszi szellő

Pergel Antal:

Templom oszlopát
ősz halvány lámpafénye
sosem éri el

Örökre elhagyott
szemed sugárzó fénye:
most hold homálya

Citera húrját
őszi szellő hangolja
halványlilára

Szabó Aida:

Ősz lampionja
templom vaskos oszlopán
egy csöppnyi fényt ejt

Végleg zárt pillán
sugárzó derű lebeg,
titkát Hold rejti

Citerám zeng-peng,
halványlila futamát
ősz szele lejti

KOVÁCS F. ISTVÁN

KAPUK

A két szempár játékosan kapcsolódott össze, mialatt a lány és a fiú egymás arcát fürkészte a zöldre mázolt vaskapu rácsai között. Ági mély tűzű, mandulavágású szemei sötéten tükrözték vissza Balázs arcát, amint incselkedve mosolygott rá.

– Mi olyan vicces? – kérdezte a fiú, miközben pillantásával végigsimította a mosolyra húzódó telt ajkakát, majd elfordította tekintetét.

– Mindig ilyen félszeg vagy? Lefogadom, igazán még nem is csókolóztál.

– Úgy emlékszel? – húzta el száját a fiú.

– Ja? Az csókolózás volt? – provokálta tovább Ági. – Tartott vagy két másodpercig... Na, mit csinálsz? Összetöröd az ujjaimat!

– Bocs... észre sem vettem – lazított fogásán Balázs, mert tényleg nem vette észre, hogy szinte teljes erőből a rács-hoz préselte a lány kezét.

Az ugyancsak zöldre festett drótkerítés – tetején szigorú szögesdróttal – a két hatalmas épületszárny közötti egykori alakulóteret végig kettéválasztva hivatott megakadályozni, hogy a Kállay Éva Leány- és a Zalka Máté Fiúkollégium lakói netán kísértésbe essenek. Fiataljaink annál a kapunál álltak, mely az igazgatói lakás mellett magasodó hatalmas gesztenyefa tövében kezdettől fogva lezárta ezt a kerítést. Hátról masszív betonfal határolta a közös udvart, mert odaát azokban az épületekben még most – a huszadik század második felében is – szürke laktanyaépületek őrizték titkaikat a civil halandók előtt. Az ezernyolcszázados években épült Baross laktanya legénységi épületeit azonban ekkorra már középiskolás fiatalok lakták, kiknek praktikusabb volt a kollégiumi élet, mint a város középiskolaiba történő naponkénti ingázás. Titkok éppenséggel emitt is lappangtak, ám történetesen más-milyenek, mint odaát a katonai ügyészség szobáiban.

Namármost, Palócz Ági és Lábodi Balázs füttyült ezekre a titkokra, mint ahogy Balázs diáktársai is füttyögettek az emeleti ablakokból. Sőt tapsoltak is, amikor a fiú egyetlen lendülettel átlendült a kapu fölé, és átnyalábolta a meglepetéstől lebénuult lányt. Ami azután következett, az már valóban csók volt! Ági engedelmesen simult kedveséhez, a fiú tornától edzett karja bilincsként fogta körül nyúlánk derekát, a világ pedig egyszerűen elsüllyedt körülöttük. Talán percek teltek csak el, talán órák – számukra megállt az idő. Nem hallották már a füttyögetést, és a lányok épülete felől kiszivárgó mind hangosabb kuncogást, és nem hallották a kulcs zörgését sem, mellyel az igazgató babrált, míg végre sikerült kinyitnia a berozsdásodott szerkezetet.

Gondos Béla nem volt soha olyan ember, aki meglesi mások titkait, de ez a jelenet éppen az ablaka alatt zajlott, és hát... mégiscsak ő volt itt az igazgató. Először csak mosolygott, de amikor a fiú átugrotta a kerítést, összeráncolta homlokát, aztán előkereste azt a nyavalyás kulcsot. Most pedig itt állt mellettük, és nem tudta eldönteni,

hármuk közül melyikük van nagyobb zavarban. A lány szemmel mosolygott, a fiú elvörösödve ajkát törülgette, ő maga pedig torkát megköszörülve intett Balásznak a nyitott kapu felé. Aztán mindketten csak nézték, amint Ági elfordul, és elindul lassan, majd nyikorogva becsukódik utána az épület vasalt kapuja. Gondos ismét megköszörülte a torkát, majd a fiúra pillantott.

– Jó ízlésed van, fiam. – Nem éppen ezt akarta mondani, de hát... így sikerült. – Nem ismerem ezt a lányt... vendégként van itt?

– Igen, igazgató úr. A vásárnoki gimnázium atlétája.

A hétfévi versenyre jöttek...

– Aha! És te? Onnan ismered? – indultak ők is befelé.

– Igen. Merthogy mi meg tornaversenyre szoktunk...

– Tudom, tudom – emelte fel karját Gondos –, és hogy képezed mégis, hogy itt a kapun... khmmm... csak úgy átugrándozol?

– Szeretem ezt a lányt, igazgató úr... szóval... szeretjük egymást.

– És így... pont most, érettségi előtt... bolondultál meg? Nem értem. Te olyan fegyelmezett gyerek voltál mindig. A szüleid tudják?

– Hát...

– Szóval nem.

– Hát... nem – hajtotta le a fejét Balázs.

– Na, jó... mondjuk, ezt a kapudolgot elfelejtem. Te pedig beszámolsz a szüleidnek, és bemutatod nekik, még az érettségi előtt! Most pedig mars tanulni!

Vásárnokig egy órát tartott az út vonattal, és Balázs a következő vasárnap ott toporgott Palóczék boltíves kapuja előtt, ahol egyébként az a „két másodperces csók” hetekkel korábban megesett. Szerencsére Ági nyitott kaput, és elkerekedett szemmel nézett a fiúra.

– Hát te? Se nem írsz, se nem üzensz, csak beállítasz?

Fényes délből?! – kérdezte zavartan, miközben hátranezegetett.

– Zavarok? Vissza is mehetek – dadogta Balázs.

– Dehogyan, te hülye! Csak apámék még nem ismernek – pillantott megint hátra a lány, majd behúzta Balázst a kapualjba.

– Nem is tudják? – Erre azonban Ági már nem felelt, inkább magához vonta a fiú fejét, mialatt sarkával óvatosan betolta a nyitott kapuszárnyat.

Balázs szédelegve és rettentő zavartan szorongatta kedvese kezét, észre sem véve, hogy körülötte mindenki más mosolygott.

– Szóval, te ugrottad át azt a kerítést? – nyújtott kezét Palócz. – Ahogy látom, jókötésű, derék fiú vagy! Egészséges gyerekeitek lesznek!

– Ugyan, apu! – kiáltott Ági elpirulva. – Olyan közönséges vagy!

– Ne affektálj, ne affektálj! Talán nem ezért jött?! – nevette el magát, amint ráébredt a kérdés kétértelműségére.

– De – szólalt meg Balázs váratlanul –, ezért jöttem. Vagyishogy... – dadogott elvörösödve – azért, hogy elmondjam, édesanyámék elvárnak bennünket...

Ekkor szólt közbe Ági édesanyja, s szelíd mosollyal megkérdezte:

– És az egyetem? A főiskola?

Nagy csend lett hirtelen, majd Balázs szólalt meg halkan: – Mindegyiken van kapu, ugye... Be lehet menni, meg ki is lehet jönni azokon, akár együtt is, nem?

VARGA IMRE LAJOS

AMI JÁR, AZ JÁR!

„Ide nekem az oroszánt is...”
(Shakespeare:Szentivánéji álom)

Amikor hosszas betegség után barátom, akit kegyeleti okokból ebben a kis írásban nevezünk csak egyszerűen P.-nek, egy kora tavaszi délutánon örökre elaludt, ismerősei, barátai közül sokan megsirattak. A tágabb család, amely ezen a nagykunsági településen évtizedek óta jelen volt és jelen van, várta, mégis megdöbbenéssel fogadta a hírt. Kivétel nélkül mindannyian elzarándokoltak az özvegyhez kifejezni részvétüket és együttérzésüket. Ott volt az elhunyt fia és lánya is, férjükkel, élettársukkal együtt. A korábbi ellenségeskedésnek, amely éveken át mérgezte a két testvér kapcsolatát, most nyoma sem volt. A közös gyász mindent feloldó, elsimító hatása törvényszerűen érvényesült. Az egymás iránti önzetlenségnek, ami eddig nem volt rájuk jellemző, egyre több nyomát lehetett felfedezni megnyilvánulásaikban. Az özvegy a súlyos gyász ellenére is boldognak érezhette magát, látva az engedékenységnek, a megértésnek és az újra feltámadó szeretetnek ezt a bőséges áradását. Különösképpen jól esett, hogy a veje, akit eddig nem igazán zárt a szívébe, melegebb szavakkal vigasztalta, mint a saját édes fia. A végső búcsúztatóra a vő fuvarozta ki az özvegyet és annak idős apját a távol eső temetőbe, a gyógyulásban vakon reménykedő após által alig félve megvásárolt új gépkocsival. A temetés után, amelyen ott tolongott szinte az egész falu, szolgálatkészen hazaszállította ugyan az özvegyet, de a kocsival nem állt be a tágas udvarra.

– Majd a hétvégén hazahozom, Mama, magának addig úgyse kell, meg hát – akadt el a szava, miközben megdörzsölte kivörösödött szemét –, itt úgy sincs már, aki vezesse!

Az asszony nem ellenkezett, csak az öregember morgott magában, de arra senki sem figyelt. Azután múltak a napok, hetek, és a kocsi nem került vissza. A vő úgy kezelte, mintha a sajátja volna. Felesége, aki csak a temetés utáni második héten látogatta meg az anyját, hosszasan panaszkodott rossz anyagi helyzetükre, de a kocsirol nem tett említést. A sirámnak az lett az eredménye, hogy az asszony matatva a szekrényben felhalmozott fehérneműk között, a félretett pénzből elvett néhány tízezer, és odaadta a lánynak. Az úgy tessék-lássék szabadkozott, de az anyja, miközben kezébe nyomta az idegességében salátává gyúrt bankjegyeket, kibökte:

– Fogadd csak el! A bátyádnak is adtam, nem is keveset, de hát az is nehezen él... szegény apád is adott neki sokszor titokban, még én se tudtam róla, de jó gyerek, megérdemli...

A lányban felgerjedt a régi indulat. Soha sem szerette igazán a bátyját, de amióta annak élettársát is megismerte, akit pesties viselkedéséért rühellt, talán még jobban el-lene fordult.

– Nem kellene pénzzel tömni őket! – fakadt ki a lány. – Jobban állnak, mint mi, nekik még kölykeik sincsenek, csak a flanc, az kell a te menyednek, a bátyám meg csak sír, hogy kicsalja a támogatást!

– Annak adok, akinek akarok! – csattant fel az özvegy.

– A te uradnak az Isten pénze is kevés lenne, azt is elszórná a haverokkal. Mondtam már akkor neked, hogy ne menj hozzá! Amilyen az egész családja, ő is olyan, közönséges bunkó...

A lány elsírta magát, és köszönés nélkül kimenekült a házból. Az anyja egyre szitkozódva utána indult, hogy kinyissa a kiskaput.

Az öregember tanúja volt a veszekedésnek, de nem szólt bele, csak mogorván ült a teraszra kitett karosszékben. Csak akkor szólt az özvegyhez, amikor az a lány távozása után visszajött, és a kapukulcsot mérgesen az asztalra dobta.

– Ezeket aztán tömheted pénzzel! Egyik kutya, másik eb – kaffogott dühösen. – Az urad jól elkényeztette őket, most már minden kellene nekik.

Az asszony ingerültségében nem is tudott megszólalni, érezte, hogy ezzel a vénemberrel is csak baja van, de hát igazat beszél, mi a fenét mondjon neki...

Idáig jutott gondolataiban, amikor vad fékcsikorgással a kapu előtt megállt a veje kocsija. Aztán minden olyan gyorsan történt, hogy alig tudta felfogni. Még felállni sem volt ideje. A vő egy pillanat alatt beugrott a kerítésen, és úgy rúgta szét a teraszra vezető lépcső tetején éktelenkedő gyenge kis léckaput, hogy az szilánkokra hasadva hullt alá az udvarra. Az öreg, látva az eltorzult arcú embert, ahogy a lánya felé rohan, fel akart tápáskodni a karosszékéből, de a támadó úgy sodorta el, mint a pelyhet. Hosszában zuhant el, karját, könyökét fájlalva csendesen jajgatott. Az özvegy védekezni próbált. Segítségért kiáltott, de ezt sem a közeli, sem a távolabbi szomszédok nem hallották, vagy talán nem is akarták hallani. Az egész nem tartott tovább két percnél.

– Ne higgye azt Maga, hogy minket kisémmizhet! Ami jár, az jár! Ha kell, törvényre megyünk, jegyezze meg, amíg szépen van...Mama – tette hozzá gúnyosan.

– Na, akkor takarodj innen, te szemét! – replikázott az özvegy. – Innen nem fogsz se te, se a feleséged részolni! Menj, mert rád uszítom a kutyát! – ordította, és közelebb lépett.

A vő ekkor ütött, tempósan, felülről lefelé. Az asszony arcát elöntötte a vér. A férfi, mint aki jól végezte a dolgát, átlépve a még mindig földön heverő öregemberen, lefutott a lépcsőn, és szinte lendületből átugrott a kerítésen. Bepattant a kocsi, és az ajtót berántva azonnal indított. Éppen akkor, amikor eltűnt az utca végén a gomolygó porban, megkondult a közeli templom harangja.

Delet harangoztak.

POHNER ANIKÓ

LILA KÖD

A sárgarépalé pocsék ízű volt, még a torkát is kaparta. Odakint negyednapja folyamatosan esett, pontosan a léböjtúra kezdete óta. Mindegy, most már végigcsinálja, ha beledöglük is. Persze egy kis jutalmat igazán megérdemelt volna a kitartásáért, de Kate Moss még a frigóra ragasztva is olyan lekicsinylő rártartással biggyesztette rá az ajkait, hogy úgy döntött, csak azért is ellenáll az angol bacon csábításának.

Azt már nem bírta megállni, hogy ne tapadjon a konyhaablakba, mikor legalább fél tucat szirénázó rendőrautó vágódott az utcába, aztán egy mentő, és végignézte, ahogy a szomszédos telekből pár perc alatt kordonnal körükerített, hermetikusan elzárt terület vált.

– Egy kötőtűvel?!

– Igen, egy kb. 50 cm hosszú kötőtűvel, tudja, a végén olyan helyes kis piros gömböcskével. Pontosan a szívébe szúrták.

Annából hirtelen visszafojtott sikolyszerű röhögés szakadt ki.

– Ūristen! Bocsásson meg, nyomozó úr! Ne higgye, hogy érzéketlen vagyok, de tudja, az egész olyan abszurd, én meg olyan vizuális lény vagyok. Laci bácsi, vagyis Mihályi úr mindenféle szűrőszerszámért rajongott, nekem egyszer meg is mutatta az értékes tőrgyűjteményét. Ironikus, hogy épp egy kötőtűvel...

– Nos, kisasszony – köszörilte meg a torkát a nyomozó –, összegezvén: tehát ön nem hallott, és nem látott semmi különöset a gyilkosság időpontjában.

– Ahogy már mondtam, régebben jól ment nekik az üzlet, a faiskola, de mostanában szinte nem volt forgalmuk. Amúgy meg nem jártak össze senkivel, maguknak való emberek voltak. Úgy tudom, gyerekük sem volt, mégis furcsállottam, mikor tartási szerződést kötöttek a Csabával. Apropos, mi van az Olgi néniel? Megtalálták? Őt ugye nem...?

– Tartási szerződés? Ennek utánanézzünk.

Bánhidi nyomozónak meglehetősen neheze esett a lány kihallgatása. A magánéletben kétségkívül szórakoztatónak találta volna, de itt és most csak nehezítette a munkáját a kérdéseivel és a teljes irányíthatatlanságával. Másfél óra mellébeszélés után egy ilyen információt csak úgy kívágni!

– Természetesen megtaláltuk az idős hölgyet is; a fagyasztóládában.

– Bözsi néni, nem lehetne egy kicsit később? Most értem haza, eddig faggattak a rendőrségen.

– Hát persze, hogy kérdezősködtek, itt laksz a szomszédban, meg hát csak veled volt hajlandó szóba elegyedni az a puccos banda!

– De...!

– Semmi de! Engem még az udvarukba se engedtek be! Na, kínáld meg gyorsan a Bözsi mamát valamivel, aztán kiöntöm a lelkem!

Anna megadta magát, lehuppant egy székre, arcát a kezébe temette, Bözsi mama meg ráhúzott az asztalon

hagyott üvegre.

– Répa – állapította meg üres tekintettel. – Na, most gondold el, te lány, hogy a Csabit meg benn fogták!

– Micsoda?!

– Azt mondják, hogy nem rablógyilkosság volt, nem vittek el semmit, de állítólag egy rakás pénzt találtak a kertben elásva. A fiam meg a szerződés miatt gyanús, azt hiszik, hogy azért az átkozott házért képes volt megölni őket! Ennek a szerencsétlennek meg mindenhol ott van az ujji lenyomata! Hát persze, hiszen dolgozott nekik! Az utóbbi időben meg egyre többet hívták rakodni, rengeteg megrendelés volt. Milyen eszementek lehetnek azok az emberek, akik a nyár végén szottyadt lágyszárúakat telepítenek?

– Lila köd? Mondd, minden hobbikertész ilyen jól informált?

– Aha, meg a Jimi Hendrix-rajongók! De talán a rendőröknek is dereng róla valami...

Bánhidi nyomozó játékosan Anna fenekére csapott.

– Még a kutyák sem szimatolták ki, mert tökéletesen eltakarítottak, és lepermeteztek mindent.

Figyelj, a purple haze az egyik legjellegzetesebb cannabis fajta, gyönyörű lila virágokkal, elég feltűnő növény, ezért nem engedtek be senkit a kertjükbe. Magas tujákkal körbeültették őket, de Bözsi mamát nem tudták leszerelni, ő lazán elemelt egy példányt magának. Épp hogy felismerhető állapotban volt még, mikor megmutatta. Csak a Csabit nem értem, miért nem tett vallomást, magára vállalt volna két gyilkosságot?

– Iszonyatosan félt a felvásárlótól. Akkor kezdett csak beszélni, mikor elmondtam neki, hogy tudjuk már, mivel foglalkoztak. Ő ugyanúgy ki akart szállni, mint az öregúr, de a néni nem engedte, emiatt állandóan veszekedtek. Aznap eldurvult a vitatkozás, dulakodtak, az idős hölgy szúrt, de az öregnek még volt annyi ereje, hogy megölölkje – neki a fagyasztónak.

– De ugye már nem élt, mikor a Csabi...

– A halántékát verte be, azonnal meghalt, ez az örült taknyos meg egyszerűen bepánikolt, és el akarta tüntetni.

A férfi belesimított a lány vörös sörényébe.

– Elképesztő, hogy mit rejtegetnek ezek a vidéki kertek! Egyébként meg mi ez a bizarr színű ízé, amit majszolgatsz?

– Sárgarépatorta – vigyorgott Anna. – Tudod, mert megérdemlem.

Wenszky Ágnes: Az első

WÉGNER-CSEKE EDINA

KÖNNYES ÁLOM

A régi, nyikorgó ajtó kinyílik. Bent sötétség, egy kis fény-sugár világít csak, ami a repedések mentén tör utat magának. A szobának csupán egyetlen ablaka van. Talán még senki nem nézett ki rajta, s a szikrázó napsugaraknak sem engedi, hogy beszökjenek. Nem tudni, mit rejt a vastag porréteg, mily lenyűgözőt adhatna a rejtett kilátás. A falakon pókhálók kusza hálózata várja a csapdába eső áldozatokat.

A fiatal lány nem fél a sötétségtől, kezében egy égő gyertyával belép a komor szobába. Hatalmas házuk padlásán jár, rajta kívül más nem jön ide. Óvatosan lépked, ugyanakkor céltudatosan. Lábai alatt recseg az öreg padló. Pár lépést tesz meg előre, majd megáll. Letérdel, maga mellé teszi a gyertyát, s az előtte lévő ócska ládát bámulja. Fehér kezével végig simítja időtépte fedelét. Nagyokat sóhajt, miközben könnycseppek gördülnek le arcán. Egy éve már a temetésnek. A gyász nem enyhül. Egyetlen álma volt csupán a halott édesanyjának, kit sírba vitt a szörnyű betegség. Látni imádott lányát fehér ruhában, boldogan férjhez menni. Nagy lélegzetet vesz, és felnyitja a láda fedelét. Remegő kézzel kiemeli édesanyja hajdani menyasszonyi ruháját. Szíve összeszorul. Ismét felidézi a napot, mikor érte zúgtak búsan a harangok. Egy éve már, de minden nap ellátogat ide a régi padlás-szobába, felveszi a ruhát, s elképzeli esküvőjét, melyre oly nagyon vágyott szeretett anyja. Eljön, és felveszi, azóta minden nap. Behunyja szemét, és szívéhez szorítja a ruhát. Most ölti magára utoljára. Tovább kell lépnie. A boldogság és szomorúság váltakozva mardossa lelkét. Rá gondol és gyermekkorára. Édesanyja arcára és kedves mosolyára. Az együtt töltött vidám napokra, a varázslatos mesékre, melyeket csak ő ismert. Azokra a felejthetetlen estékre, amikor édesanyja karjaiban ült, és ámulva hallgatta e csodás történeteket. S valóban csodások voltak, hiszen ha szomorúság környékezte, vagy egyszerűen nem tudott átlépni az álmok országába, e mesék mindig segítettek. Kedvenc története egy fiatal lányról szólt, aki apró faluban élt szegény családban. Apja sokat dolgozott a földéken, hogy eltartsa feleségét és kislányát. A gyermek is kivette részét a házi munkából, sokat segített szüleinek, kik hiába próbálták ezt neki meghálálni, sajnos kenyérré is alig futotta.

Egy napon az apa szántás közben talált valamit a földben. Nem tudta, mi lehet az, nehezen ugyan, de sikerült kihúznia. Egy láda volt, egy nagyon régi láda. Felnyitotta, s a csodálkozástól megdermedt, ugyanis az tele volt régi ékszerekkel, fülbevalókkal, nyakláncokkal, gyűrűkkel. Minden megváltozott, sorsuk a boldogság felé fordult. Az ékszereket egy kivételével mind eladták. Egy fehér kövekkel kirakott nyakéket megtartott az anya, boldogan viselte nap mint nap.

Ez volt a legszebb mese, amit a lány valaha is hallott. Idővel, mikor felnőtte cseperedett, rájött, hogy ezek a történetek mind igaziak voltak, egy valódi élet darabjai. Anyukája csupán kiragadott egy-egy cseppet élete viharos tengeréből. Továbbra is térdelve szorítja magához a ruhát a gyertyafényben. Gondolatai egyre csak

mardossák, nem múlik a gyász. Kintről vidám hangok hallatszanak, a madarak is kedves hangon énekelnek. Mintha két külön világ lenne a nyomasztó hangulatú szoba és a kinti élet. Összeszedi magát, először belebújtatja lábait édesanyja díszes cipőjébe. Lehajol a gyertyáért, és sétálni kezd, figyeli, hogy az apró láng nehogy kialudjon. A cipősarok kopogása olyan a csendes szoba régi padlóján, mint az óra ketyegése. Szép lassú mozdulatokat tesz. Óvatosan lépked, akár egy gyermek, ki első bizonytalan lépéseit készül megtenni. A ruha következik. Felemeli, illata azóta is emlékeket őriz. Szépen rásimul vékony testére, akár a rózsza szirmai simulnak egymáshoz. A gyöngyszemek, mintha vízcseppek lennének a vízesés-ként leomló hosszú, fehér uszályon, mely követi testének kecses mozgását. Még utoljára beletüzi göndör, szőke tincseibe a fátylat. Minden csat és szalag a helyére kerül. A csipkék, fodrok és masnik együttese elbűvöli, így az áttetsző fátylon keresztül halványabbnak tűnik szomorúsága. Az idő nem gyötörte múltással e becses darabot, oly fehér, mint a frissen hullott hópolyhek.

Mély lélegzetet vesz. Indulnia kell, ám ekkor a gyertyafényben megpillant valamit. Vigyázva a ruhára, apránként odalép hozzá. Megemeli vékony kezét, s letörli zseb-kendőjével a portól elsötétült ablakot. Kinéz. A valaha létezett legszebb kilátása van a szobának. A templomot látja, s előtte nagymamája áll, kezében a fehér kövekkel kirakott nyakékkal. Elmosolyodik, de közben egy könnycsepp szökik szemébe. Esküvő lesz. Most érte zúgnak a harangok!

Wenszky Ágnes: Pál mester kalapja

RENDIK ZSUZSA

A SZÖVEG

Engedjék meg, hogy bemutatkozzam: a Szöveg vagyok. Életkorom a múlt homályába vész, de bátran állíthatom, egyidősnek számítok a Homo Sapiens-szel. Isten az ő számára teremtette meg az öt létfontosságú elemet: a Földet, az Eget, a Tüzet, a Vízet és Engem, a Sűket Dumát. Művelőim az Emberek. Sőt olykor mit művelnek velem? Gondolják, megtehetik?

Igen. Engedékeny vagyok. Más választásom nem lévén kiszolgáltató állapotomban.

Egyik megnyilvánulási formám az élőszó. A kifejezés felhívja a figyelmet három kiterjedési irányomra. Betöltöm a teret. Kvázi terjengek. Ha a pusztába kiáltanak, akkor is.

Csak akkor igazán. Hiába.

Másik megnyilvánulási formám az írott, két dimenzióra korlátozott papírmásé. Ez a veszélyesebb, mert míg a szó elszáll... az írást viszont eltépik. Elégetik. Csak a baj van velem.

Jelentős részeim kerülnek abba a vibráló közegbe, melyet Szerkesztőségnek neveznek az Emberek. Itt Flekk-helyzetben húz maga elé a Szerkesztő/nő, és csak húz, csak húz, csak húz... Vörös tolla közelít! Leccap első betűmre! Ó, most beletép a Lelkembe! Felkoncol!

Szülőanyáim/atyáim vérben forgó szemmel, szótlanul túrik az áldozati oltárnál a pogány szertartást, mert noha velem együtt véreznek, mégis eladnak a nyomtatott szövegáruda kavargó rabszolgapiacán...van úgy, hogy négerként...s az irigyeknek kínai vagyok.

Bár ha fölveszem a „Szövegümet” – sem látom a jobb indulatot. Saját, külön bejáratú Szörnyetegem tulajdon Szerzőm.

Lázadni akarok! Szót kérek! Ne tegyétek ezt Velem, Drágáim! Én is ...Élek!

Éljen a sajtószabadság! A szabad szólásjog!

Éljek!

De nem. Belém fullasztanak.

Tűrnöm kell, hogy atomkori szónokaim többsége logopédiai csökevény, retorikai elégtelen. Elég!

Az Olvasó!

Mi lesz az Olvasóval? Aki szomjúhozik Engem?

Nos, Ő azt vesz, amit kap Belőlem. És könnyen kiábrándulhat.

Ez az Én Igazságom. A Mi Igazságunk.

Magyarázom Bennünket...: ha az Olvasóban, ki mindig nyájas, nem szólal meg Belső Hangom, abban a bizonyos áttételes harmadik kiterjedésemben is, akkor értelmét veszti másik két irányom.

Meghalok.

Engem hallani is kell, egészen szívből, különben a papírt, amelyen lehoztak, egy más, obszcén helyen hasznosítják...fess kiskatonák...analfabéták...szenvtelen alfabeták...sugárzó gammák...ruganyos delták.

De aki azonosul Velem...az részese lehet a Nagy Játéknak, ami csak a Kettőnké. Együtt varázsolhatunk, míg az a szakértő láthatatlan kéz érezhetően összegyűr Bennünket, cirógat, hogy annál jobban fájjon, amikor üt.

Mégis...a Nagy Játéknál szebbet el sem tudok képzelni Én, a Szöveg.

Találkozunk még. Örökké élek, burok nélkül, az Emberiséggel. Küzdelemben. Bizalommal.

Bele a megfellebbezhetetlen... megkérdőjelezhetetlen...visszavonhatatlan...negyedik dimenzióba...a Semmibe...

Már megint mit műveltél Velem, Rendik?

NAGY-RAKITA MELINDA

HÉTKÖZNAPI CSENDÉLET

Kisöpörte a kis szobát, meglocsolta a muskátlikat, amiket a kamrában teletetett, aztán feltette a levest főni. Meggyúrta a pogácsatésztát, bemelegítette a sütőt.

Kicsit megpihent. Fárasztotta már a munka, bár magának sem vallotta be. Inkább arra fogta a röpke szünetet, hogy a tésztát pihentetni kell, mielőtt beteszi a sütőbe.

Kaparászást hallott az ajtó felől, kinyitotta. Az öreg kandúr hálásan dörgölözött a lábához.

– Na, mi van, kedvesem, nem ízlik az egerészés? Hideg van kint, ugye? – cirógatta meg a fülét.

Később, mikor a pogácsa már megsült, magára kapta ujjatlan szőrmemellényét, és kiment az udvarra. A nagy fehér lompos kutya farkcsóválva futott hozzá. Oldalával a lábának törleszkedett, csendes vakkantással jelezve tiszteletét a gazdasszony iránt.

– Szervusz, öreg cimborá – simogatta meg a fejét. – Senki sem jár errefelé, nincs kit megugatni? – kérdezte mosolyogva.

Az meg mintha értette volna, és persze nyilván értette is, lemondóan vakkantott megint, és nagyot ásított. Kutya világ – gondolhatta magában.

– Kutya világ – mondta ki helyette is az asszony.

Odaballagott a kerítéshez, nyomában a házőrzővel, végignézett a havas utcán. Csönd volt a környéken. A házak békésen aludtak a tél által lekopaszított fák alatt. Egyik-másik porta előtt eltakarították már a havat, de több ház előtt még ott volt az éjszaka lehullott fehér szőnyeg. Tudta, ott nemigen söpör fel senki.

Akik ott laktak, már messzire költöztek. Olyan országba, ahol már nem kell havat sepregetni. Az utódok pedig már korábban betelepültek a városba, nem lakják a szülői házat. Néha eljönnek azért, de inkább csak nyáron, télen senki sem jár erre.

Akik meg itt maradtak, hajnalban indulnak dolgozni, és a sötétedés hozza őket haza. A faluban szinte semmi munka nincs. Újabban már a községházán is csak ügyeletet tartanak, az orvos meg hetente egyszer rendel.

– Hol van már a régi világ, amikor élt még ez a falu – sóhajtott.

Ő igazából szerencsés, az ő családjáé még itt lakik a faluban. Igaz, bent a központban, több mint két kilométerre tőle. De persze a fia és a menyé is a városba jár dolgozni. A gyerekek busszal mennek iskolába, a szomszéd faluba, minden nap. Mindnyájan estére keverednek haza, fáradtan.

A kutya hirtelen felkapta a fejét, a ház felé hallgatózott, majd fejével megbökte az asszony lábszárát, mintha azt mondta volna: „Figyelj, valami történik odabent.”

Most már ő is meghallotta a hangot. A telefon. A fia mindennap felhívja. Indult befelé, hogy felvegye, de mire odaért, a készülék elhallgatott.

Bosszankodva nézte a „bűnöst”. Most mit csináljon. Hívja fel a fiát? És ha nem ő volt, fölöslegesen zavarná. Nagy ember, vezető, nem ér rá mindig.

Mindenesetre levetette a mellényt, felakasztotta a fogásra. A döntést későbbre halasztotta.

A kutya a küszöbre heveredett az ajtó előtt, a macska

összegömbölyödve aludt a tűzhely mellett. A leves megfőtt a fazékban. Lezárta alatta a gázt.

A telefon újra megszólalt. Sietve felkapta. Nehogy megint elhallgasson.

– Halló – szólta bele.

– Jó reggelt, édesanyám – hallotta meg a fia hangját.

– Jó reggelt neked is, bár már mindjárt dél van – mondta mosolyogva.

– Mi történt? Harmadszorra telefonálok, már azt hittem, valami baj van.

– Jaj, dehogy, kimentem egy kicsit levegőzni. Már megsült a pogácsa is.

– Nahát, pogácsát süttöttél, édesanyám? – csodálkozott rá a fia.

– Pogácsát. Gondoltam, hátha betéved valaki – válaszolta reménykedve.

A készülékből egy lélegzetvételenyi ideig csak a csend hallatszott, majd újra a férfi szólalt meg.

– Megpróbálok ma korábban hazamenni, és átugrom hozzád, megkóstolom azt a híres pogácsát – mondta –, de ne várj, nem tudom, mikor érek oda – tette hozzá sietve.

Persze tudta, hogy hiába is mondja. Egyfolytában várni fogja, bármilyen későn is ér oda, és ha nem megy, halálra aggódja magát, hátha valami baja történt. Nem is szokta előre bejelenteni, ha csak így hétköznapi ugrik haza körülnézni a szülői házban, de most nem lehetett nem megmondani. Bár lehet, hogy most sem kellett volna.

– Jaj, de jó, várlak! Főztem levest is, melegen tartom, amíg ideérsz. És esetleg, ha a gyerekek is hazaérnének addigra, áthozhatnád őket is. Szeretik a pogácsát – reménykedett.

– Meglátom. De most mennem kell, várnak rám. Szervusz, édesanyám, vigyázz magara, ne mászkálj kint ebben a jeges időben, még elcsúszol.

– Persze, vigyázok. Vigyázz te is magadra.

De erre már csak a csönd felelt.

Kovács Máttyás: Nagybányai bányászház

KREISCHER NELLY

Dacol a széllel
Sírhintot díszít fázva
Krizanténvirág

PERGEL ANTAL

EVOLÚCIÓ

Az éhség már napok óta marcangolta. A nagy szárazság miatt egyre fogyott az élelem. A félig érett kókuszdiók is elfogytak, már csak egy – igaz, láthatóan szép és érett – maradt az egyik fa tetején. Körbejárta a pálmát. Már nem volt annyi ereje, hogy fölmásszon rá. A gyümölcs azonban hívogatóan nézett le. Körbetekintett, a fejét vakargatta, mégsem támadt semmi ötlete. Eltelt egy nap, és úgy tűnt, hogy meg kell várnia, amíg a kókuszdió magától leesik. Leült az árnyékba, és vágyakozva nézte a levelek között megbúvó termést.

A vágy tárgya azonban nem sietett. Mintha csak gúnyolódott volna, a legkisebb szélfuvallatra is meg-megmutatta magát a levelek között.

Az éhséggel együtt nőtt benne a türelmetlenség. Fogott egy botot, és megcélozta vele a diót. A fadarab nagyot csattant a növény oldalán, de a közelébe sem ért a célnak. A következő dobás már pontosabb volt, de most sem talált. Minden erejét összeszedve összpontosított, majd dobott. A husáng süvített a levegőben. Recsegték a pálmalevelek, majd egy hangos koppanás hallatszott. Telibe találta a célt, mire az puhán huppant a homokban. Már a szájában érezte a kókusz friss ízét, amikor a fák közül előlépett a másik. Mindketten a zsákmányt nézték, majd találkozott a pillantásuk. Egyértelmű volt, hogy egyikük sem fog meghátrálni. Harc lesz, mégpedig életre, halálra. A nehezen megszerzett élelem mellé lépett, úgy figyelte a másik mozdulatait. Az ellenfél lassú léptekkel kezdett körbejárni, igyekezett minél jobb támadási helyzetet fölvenni.

Végül hatalmas ordítással nekiugrott. A két test egymásnak feszült, a homokban hemperegve próbálták egymás torkát elkapni. Úgy érezte, hogy amaz fölékerekedik, ezért a fölébe harapott. Az a fájdalomtól fölüvöltött, de tovább támadott. Már majdnem eszméletét veszítette, amikor a másik szemébe egy marék homokot szórt. Az ellenfél fogait csikorgatva hátrább ugrott, miközben égő szemét dörzsölgette. Ezt a kevés időt kellett kihasználnia. Körülnézett, és meglátta a köveket. Egy nagyobb darabral ráütött egy kisebbre, mire az kettétört. Éppen idejében, mivel a másik újra a torka felé kapott. A környéket fölverte a harc zaja, hirtelen azonban csönd lett. Az éles szikladarab a homloka közepén találta el a másikat. Szemében megjelent a fájdalom és a csodálkozás, teste elernyed, majd kialudt az élet fénye. A harcteret vörösre festette a kiömlő vér.

Végre embernek érzem magam, sóhajtott nagyot az Australopithecus, s a halott ellenségre ügyet sem vetve a kövel föltörte a kókuszdiót.

SZMOGRIADÓ

Már több mint két hónapja elrendelték a füstköd miatt a kényszerintézkedéseket. Kezdetben egyik nap csak a páros, másik nap csak a páratlan rendszámú autók közle-

kedhettek. Két hét elteltével már csak az elektromos művek futottak. Az utakról eltűntek a buszok, csak a villamosok és a trolis jártak. Rajtuk néhány elszántabb utas kapkodott a levegőért. A nagyváros elnéptelenedett. Időnként mentőautó szirénája törte meg a csöndet. Hordágyra tették az ájultakat, s elszárgultak a legközelebbi kórházba. A város fölött ködszerű, poros, szennyezett gomolyag verte vissza a napfényt.

A gyógyintézetek megteltek fuldokló emberekkel. Az orvosok és az ápolók is gyakran az arcuk elé tették a légzőkészülékeket, mivel a kórtermekbe is beszivárgott a szmog.

Rettenetesen szenvedett. Kezdetben főként a bezárkózottság miatt, hogy nem mehet le a térre, nem veheti meg kedvenc újságját. Munkahelyére nem mehetett be – már nem is volt mivel – gyötörte az egyedüllét. Idővel megjelentek a fulladási rohamok. Hiába zárta be az ablakokat, a szennyezett levegő valahogy mégis beszivárgott a szobákba. Egyre fogyott az oxigén, a szívverése gyorsult, a vérnyomása emelkedett. Napok óta alig evett, az ágyon feküdt, úgy próbálta csökkenteni energiafogyasztását. A légszomj azonban egyre nőtt. Torka kiszáradt, levegő után kapkodott, amikor az eszméletvesztéshez közeledve meghallotta a rádiót. Friss légtömegek érkeznek a város fölé. Már csak néhány óra, és megszűnik a szmog. Az élet visszatérhet a normális kerékvágásba.

Utolsó energiáit mozgósítva fölállt az ágyról. Rettenetesen szédült, de igyekezett talpon maradni. A változás a magasban kezdődik. Át kell jutnia a budai oldalra, föl a Gellért-hegyre, hogy mielőbb megszabadulhasson a szennyezéstől. Lebotorkált a lépcsőn, és kilépett a kapun. Az utcán poros autók álltak a járda mellett, a síneken egy 49-es villamos vánszorgott. Üresen ment, vezetője oxigénpalackkal lélegzett.

Már az ájulás határán állt, amikor Budára értek. Szeme előtt karikák táncoltak, ahogy küzdötte föl magát a hegyen. Többször elveszítette az eszméletét, de amint magához tért, fogcsikorgatva újra kezdte. Négykézláb mászva ért föl a kilátóig. Megint elájult volna, de hirtelen friss légfuvallatot érzett. A fák levelei táncolni kezdtek. Arcát a friss levegő felé fordította, mélyet lélegzett, majd rágyújtott egy cigarettára.

Kovács Máttyás: Izvorai fenyves

VOTIN JÓZSEF

KÉSŐ ŐSSZEL, TÉL ELŐTT

November közepén már biztosan tudtam én is, hogy nincs remény. Vége. A rommá lőtt városban bármerre mentél, mindenütt a Vörös Hadsereg tankjai, páncélaútok. Más mozgóképes jármű sehol. Esetleg néhány kerékpár, motorbicikli. A villamosok, autóbuszok roncsként hevertek a főútvonalakon.

Mi is motorral jöttünk unokabátyáméktól, Zuglóból. Amikor először jártam ott, a Vincééknél, a valamikor elegáns villa emeletén leválasztott albérletben, igencsak elcsodálkoztam. Az alkóvban egy félig szétszedett motor állt. Egy kopott fekete Csepel. Körülötte a parkettán szerzők, alkatrészek. A konyhában hagymaszag, ott meg a motorolaj összetéveszthetetlen illata.

Most, fél évvel később, ezzel motorral araszoltunk a Thököly úton a Belváros felé. Szemerélt a hideg eső. Előttünk egy ponyvás TEFU teherautó dőcögött, de eszünk ágában sem volt megelőzni: fedezéknek használtuk. Jól tudtam, hogy a Dózsa György út sarkán mindkét oldalon tankok állnak. Zuglóba menet láttam. Így valahogy biztonságosabbnak tűnt mögötte maradni. A domkosok téglatemploma előtt hirtelen leblokkolt a teherautó, Vince is fékezett, de a sárga keramitkockákon félig alácsúsztuk. A motor alá szorult a jobb lábam. Fájt. És elszakadt a nadrágom szára is. Más, említésre méltó, már nem is történt azon az úton.

Otthon a családi tanács úgy döntött, hogy jó lenne biztonságba helyezni magam. Ez két dolgot jelenthetett: mielőbb Nyugatra menni vagy itthon illegalitásba. A család többi tagja, vagyis akik nem kamaszként élték át az ostromot '44-ben, egyöntetűen azon a véleményen voltak, hogy semmi jóra nem számíthatok. A műegyetemi diákok nemzeti bizottmányának titkáráként az orosz tankok nyomában visszatérő kommunisták bosszúját biztosra vehetem. Ha otthon maradok, a családot is veszélybe sodorhatom – ezt ugyan nem mondták ki, de mindenki ismerte már az ÁVO módszereit. Meg a feljelentgetős szomszédokat és egyéb jóakarókat is.

Az ésszerű megoldásnak Amerika látszott. Két unokabátyám már '45 óta ott élt, elég jól menő építészirodájuk volt New Yorkban. Biztos háttér, megélhetés nekem is, ráadásul a leendő szakmámban. Ebben az egész család egyetértett. Csak engem zavart valami. Miért menjek el a hazámból? Itt születtem, itt nőttem föl, itt él az egész családom. A leendő szerelmem is. És főleg: nem vagyok bűnös, semmi rosszat nem tettem. A gazdagság, a korlátlan lehetőségek, az „Amerikai Álom” – egyszerűen nem érdekelt. Egy szóval: nem akartam disszidálni. És nem akartam dönteni sem. Nem tetszett, hogy válaszút elé kényszerültem. Egyáltalán nem.

Másnap délelőtt a város utcáit róttam. Nem mentem az egyetem közelébe, mert az oktatásról szó sem volt még. Sorra jártam az ismerős helyeket, meglátogattam egy-két barátomat. Mintha búcsúzkodnék – gondoltam. Csendben vigyorogtam magamon, azon, hogyan működik a tudatalattim. Estétől reggelig kijárási tilalom volt, így már kora délután hazafelé tartottam. Már szinte otthon voltam, egy saroknyira a házunktól. Egy kapu alól a húgom ugrott a

nyakamba, izgatottan hadarva: „délelőtt kerestek valami bőrkabátos emberek, és azt üzenték, maradj otthon, majd újra jönnek, mert beszélni akarnak veled. Apuék meg azt üzenik, próbálj egy időre felszívódni, és ezt küldik. Egyébként a házmester és a tömbbizalmi is kérdezték, hogy hol vagy. Úgyhogy vigyázz magadra!” Azzal egy degeszre tömött aktatáskát nyomott a kezembe, sarkon fordult és elviharzott, mintha ott sem lett volna. Ott maradtam állva, bambán, zavarodottan. Hát, ez gyorsan ment – gondoltam. Azután elindultam az ellenkező irányba.

Így kezdődött a betyáréletem. Hónapokig bujkáltam a nagyvárosi dzsungelben. Ez azért nem teljesen pontos így, mert nem egészen ez volt a kezdet. Akkor már két hete aktatáskával a hónom alatt sétálgattam a városban, és ha elfáradtam, beültem egy presszóba (ha nyitva találtam) vagy valamelyik templomba. Leginkább az egyetemi templomot kedveltem, mert ott minden délelőtt gyakorolt az orgonista. Talán nem is mindig ugyanaz. A Rókusba, a Rákóczi útra nem mehettek, mert annak tornyát szétlőtték. Embermagas törmelékhalom zárta el a bejáratot. A torony fele meg a kórusra omlott, ízzé-porrá zúzva az orgonát. A kezdet, amire utaltam az imént, a következő héten volt. Az egyik barátom elég zavartan fogadott, amikor a megbeszélte estén beállítottam hozzájuk. Együtt vacsoráztam a családdal, apa, anya és a kamaszfiú ült az asztal körül. Olyan vacsora volt, mint az ostrom utáni időkben: főzelék, a tetején zsírban pirított hagymával. Ez már a második ostrom volt, amit a fővárosban átéltem. A vacsora szinte feszengő hangulatban telt. Úgy éreztem, útjukban vagyok, csak nem akarják mondani. Biztosan zaklatták őket miattam. Az órára néztem. A kijárási tilalom kezdetéig még volt másfél óra, így felálltam, és fogtam az aktatáskám, hogy elbúcsúzzak. Az asszony elpityeredett. A barátom meg karon fogott, és szó nélkül a kissozába vezetett. A rám váró bevetett szalon mellett két bőrrönd vagy inkább útitáska volt a földön. Másnap reggel akartak indulni Jugóba. Minden meg volt szervezve, a megbeszélte helyen és időben felveszi őket az ismerős autó, és elmennek. Addig nem akarták mondani, mert nem volt biztos, de most felajánlották, hogy én is velük mehetek. Részletesen elmesélte a tervüket, és azután magamra hagyott, „gondold meg, ez páratlan lehetőség!” és kiment. Lefeküdtem, de nem tudtam elaludni. A falóra a másik szobában sorra elütötte a tized, tizenegyet és az éjfél is. Egy percet sem aludtam. Csak forgolódtam. Nem féltem semmitől. Nem voltak lezártatlan ügyeim. Nem tartoztam senkihez, senkihez – a szüleim meg elengedtek, tegyek, ahogy jónak látom. Az ismeretlenről sem féltem, csak nem tudtam dönteni. Egyszerűen nem tudtam dönteni. Talán nem is akartam.

És akkor egyszerre eszembe jutott a megoldás. Imádkozni kezdtem. Istenhez fordultam, döntsön Ő. Először csak a megszokott, szóbeli imák. Azután a régen hallott, évek óta nem is mondott könyörgések, azután csak a fohászok, az egymondatos könyörgések. Azután már nem is merevedtek szavakba a gondolatok. Egy dologhoz ragaszkodtam, tértem vissza újra meg újra, mintha hullámzó vízből buktam volna föl levegőért: döntsön Ő. Elhatároztam, bárhogy dönt, elfogadom. Elfogadom, ha az Ő döntése. Bármi lehetett majd a döntés, csak az ideje volt megszabva: reggelre tudnom kellett, mi legyen ezután.

Így telt az éjszaka. Azután nem tudom, mi történt, mikor történt. Álmodtam, vagy látomásom volt. Ott voltam a szobában, de valahogy mégsem ott, mert nem olyan kis helyiség volt. Feküdtem sezlónon, jobb oldalamba fordulva, és mintha egy vékony falféle választott volna el a szoba többi részétől. Azért mondom, hogy fal „féle”, mert nem igazi fal volt, nem valami szilárd anyag. Áttetsző volt, olyan, mint a sztearin. Tíz évvel azelőtt, a háború utáni ínséges időkben gyertyát öntöttünk belőle. Fehéres, elég gusztustalan anyag volt, de lecsöppenve hamar megdermedt. Most ilyen fal volt előttem. Tudtam, ahhoz, hogy döntésre jussak, át kell mennem azon a falon túlra. Mert ott van az Isten. Isten tudja a választ. Ott, a semmifalon túl megtalálom. Oda át kell jutnom, Hozzá. A falon túl, ami, tudtam jól, nem is fal, csak a fal érzete. De az választ el Istentől. Az a valami, ami elválaszt. Hasztalan küzdöttem vele. Azután nem is küszködtem. Egyszerre tudtam, hogy a halál: átmenni a semmifalon Istenhez. Megnyugodtam. Vártam. Valahogy biztos voltam, hogy megkapom a választ. Azután reggel lett. A barátaim mocorogtak, készülődtek. Én elbúcsúztam tőlük, és kiléptem az utcára. Sűrű, hideg, szürke köd gomolygott. És csönd volt. Körülöttem is, bennem is. Nyugodt voltam. Tudtam, mi vár majd rám a döntésem következtében. De azt is tudtam, hogy végül helyesen döntöttem. Maradok.

Akkor ez így jó.

NOVÁKOVICSNÉ TÓTH ICA

ERDŐBEN

Fejem felett zöld lombsátor-szövet, egymásba folyó, bársonyos, folyondárszövevény, s a levelek milliói, mint szita apró lyukai, megszűrrik, átrostálják a földre csordogáló fényt. Kezembe hull egy kósza napsugár, táncot jár, mint karcsú tündér, néha elszalad ijedten, majd visszatér lopakodva, ahogy a lombokat lengeti a szél. Játszik velem a fény, azt gondolom, elkapom, zárom markomat, de a mozdulat lassú, az illanás gyors, és egy villanó látomáson kívül nekem nem marad más. Jó itt.

Az égbe nyúló, évszázados fák alatt már nem szorongat a magány, megnyugszik háborgó lelkem, megtalálja békéjét, ahogy a szépség felfedi arcait. Az apró és nagy, a sokszínű, ezerarcú szépség elkápráztatja szemem, kitárul a tér, magába zár, és én beleolvadok, eggyé válunk, s azzá lehetek, ami lenni akarok. Fű, fa, bokor vagy tisztáson vadvirág, a zümmögő csöndben rovar, kitingpáncélos bogár, és hímes szárnyú lepkelány vagy patak, mely csörgegedezve rohan, s medrében az élet vize van. Képzetelem elragad, a gondolat szárnyal velem, és lenyűgöz ez a harmonikus világ, hol az élet él, s bárkit élni enged, ki-rekesztett nincs, és bár minden talpalatnyi hely foglalt, a káosz fogalma mégis ismeretlen.

Véget ér a nap.

Kihuny az utolsó alkonyugár, a homály sűrűsödik, a fák között már az est lépeget, sötét leplét szétteríti, lágyan befed színt és hangot, és nyomában kísérteties, titokzatos a néma csend. Indulnom kell. Ballagok a szélfúttá ösvényen, ahol szentjánosbogárkák cikázó lámpása utat világol nekem.

BÚCSÚZUNK BÍRÓ ANDRÁSTÓL

CSÖNDDÉ FÁRADÓ RÍMEK

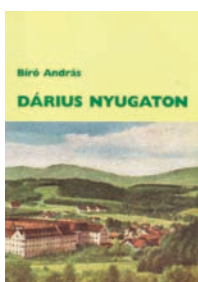
In memoriam Bíró András
(1923-2016)

.....és megint győzött a csend
úgy, mint általában.....
eggyel több lett a csillag
az örök éjszakában
mélybe zuhant a toll
színtelen lett a tinta
jöhetnek újak sorban
de Te maradsz a minta
Tőled volt őszinte
a szavak tisztasága
és gazdagabb általad
a költészet világa.....
a kristályként csengő rímek
visszhangja csönddé fáradt.....
gyémántja lehattól
egy rohanó világnak.....

Petrik István

Napszárny-kavalkád
az éj szirmán elringott,
harmatcsepp csillan

Szabó Aida

VALAMI ÖRÖK

(Bíró András emlékére)

Van ami új
van ami régi
van ki tükreit
százszor is újra cseréli
vannak színek
illatok
hangok
nevek
éveket takaró puha emlékhalmok
van aki sír
s
van aki mindenben nevet
van szív
benne
öröm
és
bánat
hajszálerekbe akadó elnyűhetetlen
szálak
valami régi kis gubanc
visz el a múltba
van ami örök
s
van mit hiába vágysz
sosem jön újra.

Kósa Márta

ELMENTÉL...

Búcsúzás Bíró Andrásról

új reménnyel vártuk
hajnalát az új napnak
de te ekkor már
könnyű lépteiddel
fénynek útján siettél haza

várt rád terített asztal
édes manna és óbor
áhitattal pengetett lantnak hangja
ismerősök sokasága
és az a szelíd szent mosoly

elmentél de hátrahagytad
könyveidnek súlyos lapjait
rajta férfiúi hitednek
s bizalmadnak
határozott őszinte szavait

csupán megköszönni tudom
útmutatásod s úgy remélem
te megérkezett vendége vagy
az időtlenségben lüktető
szépség ünnepének

lobban előttem gyertya lángja
s beleserceg az elmélyült csendbe
búcsúzom tőled Bíró András
az örök világosság
fényeskedjék hát neked

Habos László

HEXAMETER BÍRÓ ANDRÁS HALÁLÁRA

Nyár didereg, mikor elszáll sóhaja, ám az utolsó:
Nem menekülhet a lélek, mert rabul ejti szabadság.
Mégis az itt maradottak foglya a mondata, hangja,
Írva akár vagy az emlék sok-sok ezernyi zugában...

Ludwig Géza

EMLÉKEZÉS AZ UTOLSÓ TALÁLKOZÁSRA

Szélhárfa elhaló dallamcsókjaként
érintettek szavaid, mikor utolszor hallottalak.
Tekinteted a semmibe révedt,
lelkeddel láttad az űrt, a véget.
Alkotó erődöt élni-akarássá konvertáltad.
Tudtad, még szükségeli létedet a társad.
Tudtad azt is, kapudon belépett,
s könyörtelenül közelít a végzet.
Elnyúlt árnya már küszöbödre kúszott,
feltartóztathatatlanul fordítja a kulcsot.

Tudtad, tudtuk, de nem akartuk hinni!
Magunkat csaltuk, messze még a vég.
Fogsz még alkotni, gondolatokat leírni,
hisz oly sok írásod befejezetlen még.
Ma jött a hír! Társad lett a sunyi enyészet.
Galaxis pályán, a végtelenben,
alkotó részeleme lettél az örök egésznek.

Halandók közt papírra vetett gondolat,
rögzített hang, örökített kép maradt belőled,
ám a veled töltött pillanat-idő szívünkbe égett.

Emlékké lettél.

Kerted fenyője, bokrai, virágok, könnyveid s
minden, mi körülvett, még sokáig sugároznak téged,
ám hűséges társad, Máriád, ki részed volt hosszú utadon,
társtalanná és szárnysegegté lett.

Itt most fülünkbe cseng első versed.
„Szabad római polgár vagyok,” írta büszkén
egykoron a gyermek.
Szavaltad egy éve, átéléssel.
Már szabad vagy!
Hiszem, hogy szellem-lényed, lélek-magad
egy új dimenzióban szárnyalva már szabad!

Kreischer Kornélia

BÍRÓ ANDRÁS**NYÁRVÉGI ESTE
AZ ÉRDI KERTBEN**

Bogárzó röptű, hamvas este lett,
Szitál a kékes csönd a kert felett,
Pihéző nessel, alig hallhatón,
Meggyfánk árnyéka ásít a falon.

A döngő méhek, dongó darazsak
Mézes álomban régen alszanak,
Nyújtózkodik a nyír is álmosan.
Mégkésett gyík a fű közt elrohan.

A bokrok alatt vén sün araszol,
Kutyák ugatnak messze valahol,
A rigó trilláz, párja ráfelel,
ásító nyírfán gerle nyugszik el.

Lassan osonva jó az esti szél,
S az elém hulló sárga falevél
Kora üzenet kertem asztalán.
Pihenni kéne nékem is talán?

Pihenni már? Az égbolt fekete,
Bekormozta a nyárvég fellege.
Igen – pihenni. S míg ezt mormolom,
átlép az ősz a távol-dombokon.

A MARANDÓSÁG ÍGÉRETÉVEL

Még soha nem mondtad: szeretsz –
és rég mondtam én is: szeretlek!
Libikókáznak napjaink,
kőrhintaként futnak a hetek.
Vásári zajban élünk.
De bensőnk néma kolostor.
Zárt falak, ablakok, ajtók.
Odakünn kürt szól,
s pattog az ostor.

Konokul kuporgatjuk a múltunk,
ez már a síríg a miénk,
és nem akarjuk az új csodákat,
senki házát és szívét.
A marandóság ígérétevel
kelünk és fekszünk halálíg –
mi marad meg, amit féltünk?
Hóhéruunk vár, s nagyokat ásít...
Pokolba a hóhérokkal!
S mindennel, mi ócska, gyarló!
Szeretetből rakott létünk
síron túl is maradandó.

BEMUTATKOZIK

BARNA JÚLIA

1946-ban születtem Hajdúdorogon, itt élek azóta is. Hajdúnánáson jártam gimnáziumba. Nem mehettem egyetemre anyagi okok miatt: a ruhagyárban bérelszámoló, majd bércsoportvezető lettem, egy munkahelyváltást követően pedig a téeszben dolgoztam földügyi előadóként. Tragédia számomra, hogy nem tanulhattam, mert tudásvágyam tíz embernek elég lenne. A tudást persze könyvekből is meg lehet szerezni, és ebben nem ismerek határokat.

Az olvasás és az írás nálam ikerszenvedélyek, bár az olvasás néha megelőzi az írást. Mindig írtam verseket, de ez a tevékenység az utóbbi 2-3 évtizedben jelentős mennyiségi és minőségi növekedést mutat. Világszemléletem és verseim fontosabb elemei: ember, béke, szeretet, szabadság, tisztelet, könyv, művészet, tudomány, környezetvédelem. Elutasítom ezeknek az ellenkezőjét, mint a környezetszennyezést, a gyűlöletet. Annál több dicséretet nem kívánok, ha valaki elolvassa írásaimat, és azt mondja: Én is így gondolom, én is így érzem. Mi jellemez még? Mindenkinek több tiszteletet adok, mint amennyit elvárok. Nem alázok meg senkit, és nem alázkodom meg. A másokat ért sérelmeken is felháborodok.

Megjelentek verseim néhány irodalmi lapban, néhány antológiában, megtalálható elég sok az interneten, nyertem néhány kisebb-nagyobb jelentőségű pályázatot, és megjelent négy könyvem, három magánkiadásban, a negyediket a Napkút Kiadó vállalta fel. Egy kötetnyi kiadatlan versem van és egy kötetnyi haiku is, amelyeknek ugyan egy része megjelent már a könyveimben, de együtt még nem. Az álmom egy haiku-könyv. Az életrajzomat is megírtam, de kiadására nem gondolok, inkább családi használatra készült. A családhoz tartozik a férjem, két fiam, két unokám és nem utolsósorban az unokáim anyja.

két fej fölött a
lámpa fénye emléket
szó a jelenről

a csend emlékek
szimfóniáját játssza
árványkok között

DYLAN D. TIDES

1983. augusztus 30-án születtem Gyulán. Az írás gyermekkorom óta életem szerves része, számomra az érzelmeim, gondolataim verses formában történő kifejezése a világ legtermészetesebb dolga. Mély szegénységben nevelkedtem egy Békés megyei kis faluban, Füzesgyarmaton, innen indultam később a világba helyemet, célomat, sorsomat keresni. Hosszas országjárás, kalandos, néhol veszélyes, változatos, néhol meghökkentő kóborlás és első gyermekem megszületése után, 11 és fél évvel ezelőtt telepedtem le családommal Sopronban. Lányom és fiam a mindenem...

Verseim több online magazinban és oldalon jelentek meg, nyomtatásban pedig megtalálhatóak pl. az Uploaded Magazin Feltöltött Pillanatok, illetve az Érdi IRKA Remény című antológiájában. Az előbbinél egy ideig az irodalmi rovatot vezettem, az utóbbinak virtuális tagja vagyok. Emellett narrálással, előadással is foglalkozom, Vers, ahogyan én látom címmel egy YouTube-sorozat is fut nevem alatt. Egy ideje blogot is vezetek, látogatottsága egyre nagyobb. Az Érdi IRKA c. negyedévente megjelenő irodalmi-kulturális folyóirat 2016 márciusától közli egy-egy művem.

JÁTÉK

Néhány kupac hamudomb maradt, s még
fél üveg Jack s te az asztalon.
Leltárt vonni jött a részeg emléke:
mennyi múlt a sok szakadt lapon...

Eleinte nem mertél remélni,
néha villant egy-egy ász csupán,
blöff és mázli hagyott visszatérni,
s nőtt a vágy a zseton-hegy után.

Éjfélkor már szétcsúsztak a képek...
Talán volt egy perced fényesen...
Széthordták a pénzed, lapod, téged,
elfeküdtél nevelésesen...

Gondold át, a szivarfüstbe nézve:
Hogyan lettél hulló Góliát?
Még egy slukk, majd végy új paklit kézbe,
s ha készen állsz, tépd a főliát!

BEMUTATKOZIK

WENSZKY ÁGNES

1947 szilveszterén születtem a két bátyám után. Az első öt osztályt Nagyigmádon végeztem, aztán Egerbe költöztünk. Ott érettségiztem a Szilágyi Erzsébet Leánygimnáziumban. Bár volt hajlandóságom a rajzolás, festés iránt, de a szabás-varrás, az irodalmi színpad, az énekar, a pantomim, a röplabda már nem hagyott időt.

A jeles érettségi után felvétel nyertem a Kertészeti Főiskolára, ami egyetem lett, mire végeztünk. A táj- és kertépítő szakon diplomáztam 1971-ben. Szerencsésnek és kivételezettnek érezhettünk magunkat a főiskola alatt, mert csak tízen voltunk a csoportban, és rajzasztalos különtermünk volt. Ennek a szép hivatásnak az elején egy parképítő cégnél voltam kivitelező, de aztán elkanyarodott a pályám. 1976 óta agrár szakkönyveket gondozok, előbb a Mezőgazdasági Könyvkiadónál, majd az Agricolában, napjainkig pedig a Mezőgazda Kiadóban vagyok felelős szerkesztő.

Az alkotómunka azonban elő-előbukkant az életemben, tanultam divattervezést, kosárfonást, selyemfestést, műtárgybecslést. Akkor kapott nagyobb lendületet a művészi ambícióm, amikor 2006-ban, baráti meghívásra az igali alkotótáborba mentem. Ott tanultam meg Adelmán Gusztávtól a rézkarcolás bonyolult és ma már alig művelt képzőművészeti műfajnak a munkafolyamatait. Azóta is minden évben van alkotótábor, Igal után következett Somogyvár, majd Nagybjom. Minden alkalommal főleg rézkarcolás készítésével foglalkozom.

A kiadóban borítók tervezéséhez kértünk fel művészeket. Így ismerkedtem meg Sáfár Pál festőművésszel. Az ő nyári alkotótáborába 2011 óta járok. A pilisszentlászlói-ban olajképeket, tanulmányokat, krokikat készítenek. Sok segítséget és biztatást kapok tőle, és mesteremnek vallom. A táborzáró kiállításokon kívül munkáim láthatók voltak Kaposváron a Mester és tanítványai című nagyszabású rézkarcolás kiállításon 2015-ben.

Olaj-, pasztell- és akvarellképeimet a VárMező Galériában állítottam ki 2015 decemberében.

KOVÁCS MÁTYÁS

1944. december 29-én született Rákospalotán.

Rajzkészsége és a művészetekhez való vonzódása már korán megmutatkozott. A természeti tájak és az erdő iránti érdeklődése a gimnázium elvégzése után nem a Képzőművészeti Főiskola felé, hanem a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem felé irányította. Okleveles erdőmérnöki diplomájának megszerzését követően néhány évig megpróbálkozott olajképek festésével a nagybátyjától örökölt festőkészlettel, de inkább a fafaragással foglalkozott. Szabadidejében temperával festett.

A természettel való kapcsolata még inkább elmélyült, amikor elvégezte az egyetem természet- és tájvédelmi szakmérnöki szakát. 1973-tól dolgozott természetvédelmi munkakörben. Doktori fokozatát is természetvédelemből szerezte.

A festéssel való elköteleződése 2006 óta az igali, majd később a tököli, az utóbbi években pedig a somogyvári képzőművész táborokban teljesedett ki.

Mestereinek Soós Tibor kaposvári, Palásthy Renáta szentendrei és Csollák Mihály tököli festőművészeket tekintti.

Kovács Mátyás olajképeiből – képzettségéből is adódóan – a természeti tájak iránti szeretet és tisztelet árad.

Témái rendkívül változatosak – mint ahogyan a természet is az. Fest növényeket és barlangokat is. 36 évi hivatásos természetvédelmi tevékenységéből következően többségében a nemzeti parkok és a védett területek gazdag és értékes tájai ihletik alkotásra.

Igen szorgalmas, erősen érzelmeitől vezérelt, dinamikus festőművész, aki sajátos színvilágot és technikát alkalmaz. Sok kortársához hasonlóan ő sem mindig ecsettel, hanem inkább festőkéssel dolgozik. Képein a különleges természeti tájak bája, sokrétűsége, harmóniája és ellentmondásai, a színek sokasága, néha keménysége jelenik meg, egyre finomodó technikai ábrázolásban.

A csoportos tárlatokon kívül önálló kiállításai voltak Dobogókőn, Aggteleken, Pusztaszeren, Gödöllőn, Budapesten a Zöld Galériában és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, a VárMező Galériában.

„Alkotni KÉK”

művésztelep a Czabai-kertben

Első alkalommal tartott művésztelepet a Képzőművészek Érdi Közössége. Július elején a parkvárosi östölgyek árnyékában festettek és agyagoztak, majd pénteken délután szabadtéri villámkiállítással zárták a táborot, így csatlakozva az IRKA Czabai-kerti rendezvényéhez.

A húszéves Poly-Art nem hivatásos képzőművészei sokáig megelégedtek azzal, hogy az évenként egyszer sorra kerülő közös tárlatokon bemutatathatják munkáikat.

Két évvel ezelőtt azonban részükről is felmerült az igény, hogy az Irodalomkedvelőkhöz hasonlóan, ők is szorosabb közösségbe szerveződjenek. 2014-ben létrehozták a Képzőművészek Érdi Közösségét, amelynek elsődleges célja a közösségépítés és egymás megismerése volt. Abban is egyetértettek, hogy rendszeres találkozósaik, beszélgetéseik és tapasztalatcseréik során – akár észrevétlenül is – képesek lehetnek pozitívan hatni egymásra, hiszen olykor egy-két jó szó, kedves gesztus is csodákra képes az érzékeny lelkekben!

Ezen értékek mentén fogalmazták meg terveiket is, amelyek között egy helyi művésztelep elindítása is szerepelt. Mivel tavaly a Czabai-kert adott otthont az első őszi művészeti pikniknek, felmerült a gondolat, hogy egy alkotótábornak is tökéletes helyszíne lehetne. Így július első hetében idén először ott nyitotta meg kapuit az „Alkotni KÉK” művésztelep.

Czabai Balázs nagy szeretettel, igazi házigazdaként fogadta a festőállványokkal, vásznnal, ecsetekkel és agyaggal felszerelve érkező képzőművészeket. A tágas természeti környezetben mindenki hamar meglelte a számára legmegfelelőbb helyet, ahol lehorogonyozhatott, és hozzáláthatott az alkotáshoz. Az első Alkotni KÉK művésztelepnek nem volt konkrét témája és technikája sem, a résztvevők szabadon, saját elképzeléseik alapján készítették el munkáikat.

Zömében festmények születtek, de a kellemes hűvöst adó, magas tölgyfák alatt két keramikus is dolgozott. Igaz, mindössze négy napig tartott a művésztelep, mégis kiváló alkalom volt arra is, hogy a KÉK tagjai közelebről megismerjék egymást. Időnként alkotás közben vagy ebéd-időben jó hangulatú beszélgetések, eszmecsere folytak közöttük. Az ebédet felváltva vállalták el, a negyedik napon pedig Czabai Balázs vendégei voltak egy nagyon finom bográcsgulyásra. Jó hangulatban, egymást inspirálva munkálkodtak a festők és a keramikusok. A közösség és a csodaszép környezet is növelte alkotói kedvüket. Pénteken délután pedig az Irodalomkedvelők klubjával közös zárórendezvényt tartottak. Ez alkalomból a képzőművészek szabadtéri villámkiállításon mutatták be a művésztelepen készült alkotásaikat, az irodalmárok pedig legfrissebb írásaikból tartottak felolvasást.

A közös tárlatot Arany János: A tölgyek alatt című versét idézve Majorné Bániczki Julianna nyitotta meg, aki maga is eltöltött pár alkotói órát a rengeteg impressziót adó környezetben. Vincze Jutka elmondta: rendkívül inspiráló volt számára a szó szoros értelmében is „festői” természeti környezet. Olyannyira, hogy még hazaérve sem tudta abbahagyni a festést. Előfordult, hogy éjszakába nyúlóan dolgozott, hogy befejezze a megkezdett képet.

A képzőművészek mindegyikét megihlették az égig érő fák, a madárhangok és az általuk felfedezett apró részletek. Ács Valéria Mária és Révészné Jolika agyaggal dolgozott a telepen, az ő munkáiknak így még több fázison át kellett esniük ahhoz, hogy végleg elkészüljenek. Ugyanakkor szívesen megmutattak néhány fortélyt a férjét elkísérő Kajtár Lászlóné Katalinnak, aki először vett agyagot a kezébe, máris két figyelemre méltó művel dicsekedhet.

A Czabai-kerti művésztelepen alkotott még Benkóczy Péter, Tarnóciné Barabás Irén, Révész Gábor, Kajtár László, Márkus József, Bálint Imre és Czabai Balázs budapesti barátai.

Bálint Edit
az Érdi Újság munkatársa

5. IRKA-születésnap

Amikor a tévések megkérdezték, mit tartok az öt év legnagyobb eredményének, a közösség erejét választottam elsőnek: az összetartást, egymás segítségét, tanítását, hogy olvasnak, művelődnek, úgy alkotnak.

Természetesen fontos az is, hogy az IRKA-tagok egyre többen érnek el sikereket idegenben, az ország különböző helyein, terjesztik, viszik Érd jó hírnevét. Profi íróink, költőink vannak – velük tartjuk a színvonalat. Ők autodidakták, akik igényesen, nagy műgonddal írnak, sokat tanulnak, kutatnak, fejlesztik tudásukat az írásművészet terén.

Zsirai László író, költő, irodalmi szerkesztő ünnepi köszöntője után dr. Cserhalmi Zsuzsa egyetemi tanár igazi szépirodalmi csemegét tartalmazó levele következett, majd a Yosa Buson születésének 300. évfordulójára kiírt pályázat eredményhirdetése.

Szabó Aida mutatta be a japán költőt, beszélt munkásságáról, jelentőségéről, aztán felolvasott néhány jellemző haikuját, mialatt kivetítón az arcképét, környezetét, könyveit láthattuk. A pályázatra beérkezett művek értékelésével folytatta, ismertette az első három helyezett haikuját és jeligéjét.

1. helyezett: orvieto2016 (Varga Imre Lajos)
 2. helyezett: Kandzsi (Kreischer Nelly)
 3. helyezett: Senex (Ludwig Géza)
- Közönségszavazás: barackvirág (Novákoviczné Tóth Ica)

A Musashi céggel néhány hónappal korábban szövetkeztünk: ünnepeljünk együtt. Nyitottak voltak, felajánlották a nyertesek díjazását és a közönségszavazat lebonyolítását.

Csak éppen nem számítottunk ennyire gáláns gesztusra: igen értékes és különleges jutalomban részesültek az illetők.

A cég képviselőjében Szabó Edit adta át a kokeshi babákat, és beszélt kultúrtörténeti háttérükről. Ámulva hallgattuk, mert az igazat megvallva, először volt részünk ilyen élményben. Elmondta azt is, hogyan történt a közönségszavazás, majd felolvasta (kétszer, ahogy kell) a nyertes haikuit.

Az ötéves évfordulóra IRKA Emlékérmeket alapítottunk azok számára, akik sokat tettek klubunk színvonaláért, jó hírnevünket vitték el a világba.

A plakett bronzötvözet, Kaposi Eszter Ercsiben élő művésznő munkája.

Böhm András sokszínű művészeti tevékenységéért kapta. Lábodon él, ír verset, prózát, fest. Autodidakta alkotó. Minden műve mély élet- és emberszeretetről tanúskodik, gazdag érzelmi világ tárul elénk. Szavai, kifejezései, színei pontosak, megérintenek. 2004-ben a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntették ki költői és festőművészi munkásságának elismeréseként. (Távol-létben barátja, Kovács F. István vette át helyette a mi érdmünket.)

Rinyai László sokszínű irodalmi tevékenységéért érdemelte meg. (Sajnos, posztumusz). Polgári nevén Oberding László Somogy megyéből származik (Gölle, Kzsok, Lábod vidékéről), kedves faluja, Rinyaszentkirályi iránti tiszteletből vette fel a Rinyai nevet. Legalább 5 nyelven beszélt. Írt novellát, regényt, verset, szatírákat, szociográfiát, rádiójátékot, drámát, filmforgatókönyvet, jelentős nyelvészeti és irodalomtörténeti fejtegetései.

Szűkebb hazájában, Órmezőn helytörténeti kutatásait is elismerték. (Felesége, Oberding Lászlóné Judit vette át a díjat).

IRKA Emlékérmeket adományoztunk öt éve tartó lelkes, odaadó munkájáért: Kreischer Nellynek, Szabó Aidának és Habos Lászlónak.

Minden, amit látunk a kivetítón, és amit nem, mert CD-n van (PPs prezentációk, montázsok sokszor és különféle alkalmakra – mind-mind Nelly áldozatos munkái.

Tán össze se lehetne számolni, Aida hány kiló oklevelet, meghívót alkotott már. Mind más, csak egy jellemvonásban azonosak: igényesek, ízlésesek.

Habos Laci = fogalom. Munkabírása, kitartása, alkotókedve és kreativitása pótolhatatlan. Ötletei nélkül semmit nem érünk.

(Még egy emlékérem várt gazdára, Czabai Balázssé. Őt az évadzárón leptük meg.)

Szigeti Eszter és Varga Zoltán művészeti tevékenysége érdekum lett. Nemcsak ebből az alkalomból szerepeltek most nálunk. (A Dallammá válva c. lemezükről hallottunk egy Bíró András-verset megzenésítve. Ezalatt a kivetítőn az öt év főbb eseményeiből montázst láthattunk). Igazi születésnap meglepetést tartogattunk Szabó Aidának: egyik verséhez írtak dallamot.

Az IRKA Irodalmi Díj a mi legrangosabb elismerésünk, ez volt az 5. alkalom, hogy kiadtuk. Ez az emlékplakett is Kaposi Eszter képzőművész alkotása.

Verskategóriában eddigi IRKA-díjasok: Szabó Aida (2012), Temesi Éva (2013), Petrik István (2014), Kreischer Nelly (2015). Az idén Kósa Márta költészete nyerte el.

Gazdag költői képei eredetiek, szokatlan szóalkotásai találók, a gondolat-érzelem-szenvedély-hangulat sajátos egysége jellemzi verseit.

Próza kategóriában eddigi IRKA-díjasok: Habos László (2012), Kovács F. István (2013), Pergel Antal (2014), Szabó I. Valéria (2015). Most Varga Imre Lajos kapta.

Alig csatlakozott hozzánk, azonnal kitűnt tehetségével. Nagy műgond, cizellálás jellemzi írásművészetét. Különösen a lélekábrázolás módja kiemelkedő.

Diákkategóriában eddigi IRKA-díjasok: Bozó Patrik (2012), Óri Eszter (2013), Hlinyánszky Doma (2014), Horváth Lilla (2015). 2016-ban Sági Lucának (a százhalmattai Arany János Ált. Isk. és Gimn. diákja) adományoztuk.

Harmatos virágszál még, de mintha az érett felnőtt bölcsességével, tapasztalatával látná a világot. Tudatosság, gazdag képi világ jellemzi. 8. osztályos, az irodalom tölti ki egész életét (a tanuláson kívül): „a versírás olyan számomra, mintha egy 2. beszédhangot kaptam volna, ami sokkal magabiztosabb, hangosabb, közvetlenebb, erősebb és őszintébb. Leírhatom, ha valami bánt, kiállhatok egy nemes cél érdekében, és kinyithatom az emberek szemét, hogy azt lássák, amit én látok. A valóságot.”

Ezután a díjazottak felolvasták egy-egy írásukat. Sajnos, Varga Imre nem, mert súlyos műtét után lábadozott felsőpakonyi otthonában.

Szomorú kötelességünk emlékezni Bogyóra, Májer József-re és Rinyai Lászlóra. Míg szól Bogyó hegedűje, a kivetítőn megjelenik a könyvek címlapja és a műsorokból vett életképek.

Aki közelről látja, milyen sokrétű a munkánk, csak az tudja, hogy egyedül ezt lehetetlen lenne elvégezni. A segítők fáradozását egy-egy szép oklevéllel köszöntük meg. Györiné H. Angéla: titkári, pénzügyminiszeri munkák Kaposi Eszter: plakettek (tervezése, kivitelezése) Ács Valéria Mária (apró, de fontos teendők, a rászorulókat támogatása)

Székér Gizi (gyönyörű csipkekerámia-ajándékai) Szabó I. Valéria (honlap: megalkotás, kezelés, facebook) Tarnócziné Barabás Irén (szervezés, kapcsolattartás) Temesi Éva (vezetőségi feladatok) Somfai István (a beszélgetések mesterei levezetése, a két alintézmény összefogása)

Czabai Balázs (otthont ad, először csak kuckó, majd alkotótábor, először irodalmi, aztán művészeti piknik)

Meglepetésnek mindig örül a közönség. Tavaly nagy sikere volt a székek aljára ragasztott IRKA-logónak. Most is lázasan keresték. Az öt szerencsés öt darab újságot kapott.

A műsor előtti klubnapon már átadtuk a tagoknak a meglepetés-ajándékot: tabló készült róluk, és átvehették a Habilitációs Központ tanuló által készített kerámia ceruzatartókat.

Amikor Somfai István bejelentette az ő meglepetés-produkcióját (a Boci, boci, tarka c. zeneparódiát), már akkor kuncogtak, akik korábban ismerték. Aztán tapsvihar, nevetés...

A műsort záró fellépők kint vártak minket az aulában: a Battaichi taichi klub tagjai (köztük a mi Aidánk!) bemutatották mozgásművészetüket. A hatás leírhatatlan: a zene, a ruhájuk, a nyugalmat árasztó, lassú táncmozdulatokat idéző mozgássorozat nemcsak művelőire hatott gyógyító erővel. Nézni is nagy élmény volt.

Ötévesnek – öt torta és más finomságok: a közönségnek és a tagoknak már csak ezt a feladatot kellett teljesíteniük. Nem esett nehezükre.

Közben tombolahúzás (öt kerámia, öt zsebkönyv, öt műsoros CD, öt bekötött IRKA-számok), a háttérben pedig a klubélet képeinek kiállítását...

A szervezőket pedig a jól végzett munka öröme töltötte el.

Daróci Lajosné
az Irodalomkedvelők
klubjának vezetője

Évadzárás a Czabai-kertben 2016 nyarán

A bagolyfiókák már kedden készültek kirepülni: a fészek szélén ücsörögve szemlélték a mozgolódást. Hozzá lehetett szokva, a Czabai-kertben mindig nagy a nyüzsgés. Ezen a héten éppen a Poly-Art képzőművészei festenek: július 5-8-ig alkotótáborba hívta őket a botanikus kert tulajdonosa.

Otthonos berendezkedés: állványok, vásznak, ecsetek, tubusok mindenütt... szinte az egész területet belakták. Itt szakmai megbeszélés folyik, amott egyénileg agyagoznak a keramikusok, mások távolabb örökítik meg a látottakat...

Nyugalom, csönd. Csak a madarak szorgos csivitelése hallatszik.

Pénteken már hiába vittem a távcsövet: a fiókák kirepültek. Azaz mégse hiába, mert az egyik picikét felfedeztük: szoborként ült egy ágon, nem zavartatta magát. Nem sokan vagyunk, akik láttak már ilyen megható jelenetet.

Rengeteg az érdeklődő, mind a Poly-Art műsorára vár. Nemcsak az IRKA- és a KÉK-tagok, de itt vannak a Természetvédő Egyesülettől, barátok, rokonok, ismerősök és ismeretlenek...

A Csengettyűs együttes nyit: buzgóságuk, lelkesedésük szívmenelgető. Rozbora Ádám és Nagyné Ketler Erzsébet vezényel, a fiatalember tehetséges trombitás is.

Aztán a köszönetek hosszú sora következik. Az IRKA-vezető a felajánlott festményeket és a művészi fellépéseket köszöni meg egy-egy szép oklevéllel, a képzőművészek pedig a lehetőséget, hogy ezúton is kibontakozhattak, és egy profi alkotótábor részesei lehettek.

Czabai Balázs nemcsak festményeket kapott ajándékba: megérdemelte az IRKA Emlékérmét is (a borostyánkoszorúval): először csak kuckót biztosított nekünk, manapság meg szinte hazamegyünk hozzá – az év minden szakában.

Elhangzik egy kis irodalom is. Szigetvári Zsófi, legfiatalabb klubtagunk (7. osztályos!) éppen ezen a napon, július 8-án ünnepli a születésnapját. Csönd c. versével köszöntjük, aztán Kovács F. István olvassa fel Miska c. elbeszélését. Tetszik a közönségnek: könnyed, de igényes írás, éppen ilyen állapotbarát környezetbe illik.

A műsort színesíti a borlovagrendi ruhatár bemutatása, Domján Károly beszél róla.

Aztán már csak Majorné Bániczky Julika kiállítás-megnyitója van hátra. A közönség még nézelődik egy kicsit, mi pedig elvonulunk a hagyományos piknikre.

Szomorú emlékezéssel indítunk: Bíró Andrástól (örökös IRKA-pártolónktól, a Baráti Társaság névadójától) búcsúzunk el néhány versével. Tavaly még itt volt velünk... szívesen idézzük fel szuggesztív versmondását. Szerencsére néhány CD őrzi a hangját.

Az a legnagyobb veszteség, hogy utolsó gondolatai, bölcsessége, útmutatása kimondatlan, leíratlan maradt. Magával vitte.

„Az élet él, és élni akar...” – a vidámság csak eluralkodott rajtunk. Ács Vali felolvasta a kék szalagos IRKA-köszöntőt, meghallgattuk a KÉK-himnuszt (Árnyas erdőben szeretnék élni...), a miénk pedig maradt a tavalyi: „Megkötöm szívemet Czabai Balázshoz”...

(Ez utóbbi a műsorban is elhangzott. A címzett már egészen hozzászokott, a múlt ősszel még csurogtak a könnyei a meghatódottságtól...)

Hiszen ha Poly-Art, akkor a zene (Somfai Tanár Úr éneklése, gitárja) nem maradhat ki. Külön öröm, hogy a Jeszenyin-dal se. Sokadszorra is megcsavargatja a lelkem. Még egy kis laza beszélgetés, bagoly- és karvalymegfigyelés, picike visszaélés a vendégszeretettel... majd a búcsú...

A Czabai házaspár szívét-lelkét kitette (mint mindig), hogy jól érezzük magunkat.

Ili és Balázs! Maradandó élmény volt. Köszönjük.

Daróci Lajosné
klubvezető

Kulturális mozaik...

címmel egy egész délutánt betöltő, felhőtlen, igényes szó-rakozást kínált hat érdekum a Művelődési Központban. „A hetedik te magad légy!” – azért lett a vezérgondolat, mert a legkisebbektől a fejlettebb korúakig interaktív részvételre hívtuk az érdeklődőket. Volt itt közös festés, kerámiázás, szalon-, modern és latin tánc, népi játékok sora néptánccal, a magyar nyelv és az irodalom gazdagságát, sokszínűségét, finomságát megízlelhető tevékenységsorozat.

Volt. Mindössze az érdeklődők hiányoztak.

A délutáni pangást azonban feledtette az esti gála művészi színvonala.

Az **Érdi Kamarazenekar (vezetője: Rédei Erzsébet)** a tündérvilág témája köré csoportosította az előadást. Énekes és hangszeres szólolisták, zenekari és énekkari feldolgozások mutatták kiválóan, hogyan működik együtt a tanári csoport a tehetséges gyerekekkel.

A **Bonton Táncegyüttes** tagjai nemcsak tudásukkal bővölték el a közönséget, de a vérpezsdítő zenére mozgó sportos testük, szép ruhájuk miatt is vastapsot kaptak.

Bóna Eszter vezetőként is méltó utódja az együttest alapító szülőknek.

A **Szirmok Pedagógus Női Kar** dalai igazi zenei csemegét jelentettek tele humorral, meglepetéssel. Gratulálunk **Gáborné Harmath Aliznak**: távollétében is remekül működik a kórus.

A **Poly-Art** képzőművészei itt értékelték és díjazták a helyszíni és az előzetesen meghirdetett rajzversenyre (Szeretlek, Érd!) beadott munkákat. A vezető, **Somfai István**, a tőle megszokott humorral nevetette meg a hallgatóságot: „mikor negyvenéves lettem, apám azt mondta, már ötévesen tudtam ilyen szinten zongorázni.” Nagy kacagásokkal és tapssal kísértük a keringő, a rock and roll, a dzsessz és a csárdás stílusában feldolgozott alapművet, miközben tisztán látszott, hogy csak az tud így parodizálni, aki minden műfajt mesterien művel.

A **Hudák Ágnes** vezette **Magtár Néptáncegyüttes**, valamint élőzenés kísérete is mindig remek hangulat-teremtő: ezúttal moldvai táncokat láttunk. A műsor zárásaként táncházat rögtönöztek.

Csak a délutáni érdektelenség miattjére nincs megfelelő válasz: bármelyiket is hozzuk fel kifogásul (az utcából utáni nap, a tanév első hétvégéje, nem volt megfelelő reklámja ennek a vasárnapnak), valójában a közönyt fedjük el vele. A gálán megjelenő közönség magatartása elég jellemző képet ad: a szülő addig ült a nézőtéren, amíg a gyereke szerepelt..., de lelkesen beletapsolt a tételek közti szünetbe... A rajzpályázat nyertesei hátha eljönnek a díjért, ha a nevüket olvassák az újságban...

Úgy tűnik, van hová fejlődni még.

A tanulságokat mindenesetre levonhatjuk – legközelebbre.

Ha egyáltalán továbblépünk a sohatöbbet-szintről.

Daróci Lajosné
klubvezető

Wischin Tibor kiállítása Tétényben

Idén már negyedik alkalommal nyílt önálló tárlata Wischin Tibornak a XXII. kerületi nagytétényi római katolikus templom közösségi házában. Az ideit Eöry Emil szobrász- és festőművész, az alkotó mestere és tanára ajánlotta az egybegyűltek figyelmébe. Többek között kiemelte, hogy Wischin Tibor azon amatőr festőművészek egyike, aki a nyugdíjas korát elérve kezdte el nála képzőművészeti tanulmányait. A művészeti szakkör akkori vezetőjének figyelmét nem a nála jelentkező kiforrott egyéniség rajzkészsége keltette fel – hiszen rajzolni többé-kevésbé mindenki megtanul még az általános iskolában –, hanem egyéni látásmódjában látta meg a fejlesztésre érdemes tehetséget.

Ennek köszönhetően Wischin Tibor az évek során eljutott odáig, hogy nem úgy fest, ahogyan akar, hanem ahogy tud! – mondta egykori tanítványáról Eöry Emil, majd a tárlaton látható néhány alkotását kiemelve, a laikus közönségnek is útmutatót kínált ahhoz, hogyan tekintsenek a festményekre, mire figyeljenek a képeket szemlélve. A formák, a színek, valamint a felismerhető tájak és részletek a látványon túl gondolatokat ébresztenek, kérdéseket és esetleg válaszokat is megfogalmaznak számunkra és érzéseket is közvetítenek. Wischin Tibor kiállítása három héten keresztül volt látható a nagytétényi katolikus közösségi házában.

TARTALOM

Elhunyt Bíró András (Zsirai László)	1
Versek:	
Dylan D. Tides, Böhm András, Tormássy Erzsébet	2
Petrik István, Fazekas Major Gizella, Kósa Márta,	
Votin József	3
†Májér József, Karácsony István	4
Kreischer Kornélia, Szabó Aida, Szabó Imre,	
†Jáki Ferenc	5
Kissné Matkó Gabriella, Petrik István,	
Magyar András, Temesi Éva, Gani Zsuzsanna	6
Tarnócziné Barabás Irén, Máté Miklós,	
Wegenast Róbert, Ludwig Géza	7
Seléndy Balázs, Habos László,	
Kissné Matkó Gabriella	8
Schmidt Gyöngyi, Beck Zoltán, Barna Júlia	9
Varga Imre Lajos, Rendik Zsuzsa, V V V L [A N]	10
Molnárné Boda Mária, Péter Éva Erika, Zentai Eta	11
Diákirók:	
Foltányi Emese, Szücs Boglárka, Pálfi Nándor,	
Metzger Soma	12
Szatmári Kristóf, Sági Luca, Szigetvári Zsófia Petra	13
Haiku-oldal	14
Prózák:	
Kovács F. István: Kapuk	15
Varga Imre Lajos: Ami jár, az jár!	16
Pohner Anikó: Lila köd	17
Wégner-Cseke Edina: Könnyes álom,	
Rendik Zsuzsa: A szöveg	18
Nagy-Rakita Melinda: Hétköznapi csendélet	19
Pergel Antal: Evolúció, Szmogriadó	20
Votin József: Késő ősszel, tél előtt	21
Novákoviczné Tóth Ica: Erdőben	22
Búcsúzunk Bíró Andrásról	23
Bemutatkozás:	
Barna Júlia, Dylan D. Tides	25
Wenszky Ágnes, Kovács Máttyás	26
KÉK-oldal	27
Beszámolók:	
5. IRKA-születésnap (Daróci Lajosné)	28
Évadzárás a Czabai-kertben... (Daróci Lajosné)	30
Kulturális mozaik... (Daróci Lajosné)	31
Wischin Tibor kiállítása... (Bálint Edit)	32
Illusztrációk:	
Wenszky Ágnes	2,3,6,8,17,18
Kovács Máttyás	4,5,10,11,20,21

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Habos László • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dalane@freemail.hu, haboslaci@freemail.hu • IRKA-logó: Mezői Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048